

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
Es. N. Sz. — 228
Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 5
Bukarestben — 6

Dr. Ramasetter Róbert
I. Disztér 2. II. 8.

Budapest

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Ron-ániában

Egész évre — — 1350
Félévre — — — 570
Negyedévre — — — 297
Egy hónapra — — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákia-ban
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1926 január 28 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 22 szám

5686. Söbát 13

A parasztszervező a királyi uzsonnán

Bratianu Jonel napja emelkedően van. A nagyvezír még százszázalékosan kezében tartja a hatalmat, a falvak és városok sorsát még ő fogja eldönteni, mégis csalhatatlan jelek mutatják, hogy ennek az elkophatatlannak látszó kormányának is eljött az alkonya. Ha másról nem arról is meg lehetne ismerni a kormány utolsó óráit, hogy a király sűrű egymásutánban fogadja audiencián az ellenzék vezéreit, közöttük Lupu doktort, akit uzsonnára is a palotában marasztott. A román parasztszervező hosszú utat járt meg, amíg Ofelségének vendége lett és ez az ut, ha nem is jelenti talán azt, hogy a kormányutódlásban a parasztpárt is fontos szerephez fog jutni, annyit mindenesetre jelent, hogy a liberális kamarilla kezd kiszorítani az udvarból.

Lupu egy falusi román paplakban nőtt fel, apja ma is el nemrégiben ünnepelte meg papi működésének ötvenéves jubileumát. A fiatal Lupu eredetileg orvosnak készült, el is végezte az orvosi fakultást és három-négy éven keresztül körorvoskodott is, aztán őt is elkapta a politikai áramlatok sodra és testétől, lelkesítő beleveterte magát a politikai pártok küzdelmeibe. Az 1900-as években természetesen a liberális párt tagjai sorába szegődött. A liberális párt akkoriban a forradalmi haladást jelentette Marghiloman okos konzervatívizmusaival szemben. A mai Romániának nem egy szocialista és parasztszervező a liberális pártban kezdte meg politikai karrierjét, igaz, hogy a megfordítottjára is van példa, Sassu volt miniszter például fiatalkorában aktív és harcos tagja volt a szocialista pártnak. Lupu doktor gyorsan haladt a politikai érvényesülés útján. Hamar lett prefektus és ebben a tisztségében a szó nemes értelmében vett igazi liberalizmusáról tett tanúságot.

Ma már történeti anekdótaszámba megy az 1907. évi parasztlázadás idején tanúsított magatartása. Lupu előre érezte, hogy a parasztszervező felkelése az ő megyéjében pogromokban fog kibújni. Ezért magához kérte a megye zsidóságának reprezentánsait és jóelőre figyelmeztette őket, hogy hagyják el a megyét, mert ő nem tud védelmükről gondoskodni. A zsidók, részben optimisztikusabban itélték meg a helyzetet, másrészt sehogyssem akarták rászanni magukat arra, hogy lakóhelyüket elhagyják és ezért vonakodtak eleget tenni a prefektus kérésének. Lupu doktor pedig, aki tiszta szemmel látta a bekövetkezőket, hirtelen elhatározással drasztikus eszközökhöz nyúlt. Önkényes rendelettel kintasította a megye területéről az összes zsidókat és ezt a rendeletet a csendőrokkal végre is hajtatta. A zsidóknak el kellett hagyni a megyét, de csak így tudták biztonságba helyezni vagyontuk és életüket.

A háborúelőtti Romániában Lupu doktor lassan-lassan visszavonult a politikai szerepléstől, de a háború utáni demokratikus áramlatoknak ő lett az egyik főmozgatója. Belügy minisztere volt Nagyrománia első kormányának, de még mielőtt tervbevetett reformjainak megvalósításába foghatott volna, át kellett adja helyét az időközben újból szerephez jutott reakciónak. Ettől a perctől kezdve szisztematikus munkával igyekeztek a trón és az ország előtt népszerűtlenné tenni a parasztpártot és annak legmarkánsabb vezérét, Luput. Antidinasztikusnak és bolsevistának vádolták meg, aki egyszerre szolgálja a nemzetközi tőkét és a nemzetközi forradalmat. A szünet nélkül folyó rágalomhadjárat megteremtette a magagyümölcsét. Lupu és pártja sokáig volt kegyvesztett az udvarnál, míg most a liberálisok

alkonyodó napja, ugylátszik, az ő napkeletjét jelenti.

A királyi uzsonna ha nem is jelenti azt, hogy a parasztszervező feltétlenül miniszter

lesz a legközelebbi kormányban, mégis ez királyi gesztus egy csapásra rehabilitálja Lupu doktort és pártját az évek óta összehordott rágalmak alól.

A horogkeresztesek ma katonailag akarják megszállani Berlint

(Berlin, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vilmos excsászár január 27-iki születésnapját a német horogkeresztesek emlékeztetéssé akarják tenni. Ezért elhatározták, hogy Brochbuck főhadnagy vezetésével katonailag megszállják a német fővárost. A berlini rendőrfőkapitányság minden intézkedést megtett a puccs megakadályozására. A német fővárosban nagy az izgalom.

A kormány súlyos kudarctól tart a községi választásokon

A liberálisok mindenütt paktumos jelölőlistákat akarnak felállítani. Propagandautra indultak a miniszterek. Beszarábia lakossága feltételekhez köti a szavazatát

Lepadatu miniszter kolozsvári tárgyalásai

(Bucuresti-Bukarest, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bratianu Jonel pár nap óta gyengélkedik és emiatt nem vett részt Ferechide szenátusi elnök tegnapi temetésén. Tegnapi minisztertanács volt a miniszterelnök lakásán, amelyen kizárólag a községi választások ügyével foglalkoztak.

A miniszterek propaganda-kerülete ügyében úgy határoztak, hogy Vaitoianu miniszter Aradra utazik, Cipai pedig a Maros környékét látogatja meg. Cipai ma már el is utazott Marosludásra, ahol a telepesekekkel is érintkezésbe lép.

Inculetz tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Bratianu Vintila pénzügyminiszterrel a beszarábiai helyzetről. Inculetz kifejtette, hogy Beszarábia lakossága felsegélyezését ezután fokozottabban kell végezni, mert különben a községi választásoknál ezen a területen nem lehet semmilyen kilátása a liberális pártnak. Ugyanebben a kérdésben ma folytatták a megbeszéléseket, melyen Tancred Constantinescu és Alexandru Constantinescu is részt fognak venni.

Temesváron tíz választókerület lesz

Temesvárról jelentik: Gheorghievici Luca dr. temesvári főpolgármester ma délelőttre összehívta az összes politikai pártok vezető-egyénségeit a községi választásokkal kapcsolatban. A polgármester abban az irányban tárgyal a különböző pártokkal, hogy Temesváron lehetőleg a politika kikerülésével paktumos egységes listát hozzon létre.

Oprea János temesmegyei prefektus tegnap érkezett haza Bukarestből, ahol résztvett a belügyminisztériumban lefolyt prefektusi értekezleten és kijelentette, hogy Temesváron és a vármegyében is 19-én lesznek a választások. Most dolgozik a választókerületek felállításáról szóló rendelet tervezetén. A törvény szerint minden 1500 választó után külön kerületet kell felállítani. Mivel Temesvár választóinak száma körülbelül 15000, a városban 10 választókerület lesz. Zombolyán, Nagyszentmiklóson, Obesenyőn két-két kerületet fognak felállítani. Ma reggel egyébként a prefektus összehívta a megye szolgabíráit, hogy a községi választások technikai kérdéseit megbeszéljék.

A parasztpárt kirellje a szocialistákkal

A szocialistapárt 30-ára összehívta vezérőbízottságát. Másnap, 31-én, a vidéki tagozatok kiküldötteinek bevonásával lesz értekezlet, hogy a községi választások ügyében véglegesen határozzanak.

Bukovinában kartell jött létre a parasztpárt

és a szocialisták között. A kartellel mindkét fél rendkívül megelegedett és valószínű, hogy ugyanezen az alapon az ország többi vidékein is megállapodás fog létrejönni. A kartell szerint Csernovitzban például a szocialisták 24 jelöltet állítanak, míg a parasztpárt csak hatot. Ez a megoldás annál is könnyebb Csernovitzban, mert a szocialisták nagyrésze a parasztpárt táborához tartoznak.

A kolozsvári előkészületek

Kolozsváron a községi választásra való előkészületek mindössze abban nyilvánulnak meg, hogy a városháza illetékes ügyosztályában megkezdődtek a jelentkezések a választói igazolványok átvételére. Ma délelőtt alig száz ember jelentkezett, annak ellenére, hogy az egyes politikai pártok nyomtatékosan szőlították fel tagjaikat választói joguk feltétlen gyakorlására. Jelölés még egyáltalán nem történt.

Meg nem erősített hírek szerint a liberális párt kolozsvári tagozata Muresan Septimiu prefektus elnöklétével a párt klubhelyiségében ülést tartott, amelyen kizárólag a községi választások kérdésével foglalkozott. Az értekezleten az összes jelenlevők belátták azt, hogy a liberális pártnak Kolozsváron nem lehetnek nagy esélyei a választásoknál és emiatt a kapott felhatalmazások alapján elhatározták, hogy javaslatot tesznek a nemzeti pártnak, vegyék fel a közvetlen tárgyalásokat és állítsanak össze közös listát. A listán a Magyar Párt és a Zsidó Nemzeti Szövetség is megfelelő számú képviselőt kapna.

Ezt a határozatot el is juttatták a nemzeti párt kolozsvári tagozatának elnökéhez, aki azonnal értekezletet hívott egybe és már a tegnap este tárgyalás alá vette a liberálisok ajánlatát és azt egyhangulag elutasította.

A liberális párt ajánlata egyébként óriási szenzációt keltett politikai körökben.

A liberális párt ugyanezt az ajánlatot megtette a Magyar Pártnak is, amely erre vonatkozólag még nem hozott semmiféle határozatot.

Lepadatu miniszter tárgyalásai

Lepadatu miniszter egyébként ma délelőtt Kolozsvárra érkezett és értekezletre hívta össze az egyes pártok vezetőit.

A tárgyalásokról, amelyek belenyúltak a késő esti órákba, hivatalos közleményt nem adtak ki. A kiszivárgott hírek szerint azonban Lepadatu miniszternek még nem sikerült elfogadtatni azt a javaslatot, hogy Kolozsváron politikamentes paktumos lista alapján legyenek a községi választások. A tárgyalásokat holnap folytatják.

január 27

magyar nyelvű kiadás!
nagyváradi szigoruan
szint.
ENZ Cluj
1-18.

legjobb...
születés és meg-
es helyeket.
es. Reggel és
bevezelve
kapható.
BUKAREST
EA-GRIVITEL 64

nikus
ő és
ogak,
egész
nyek
mind
yult.

matörvényképesök
k árjegyzéket
ITZER
től Carei-Mare.
étküldés. Alapít
tott 1896.

telefon
419

egbizhatóbb
ktára
14.
A I.
ári árban, a
lek mellett.
egtekinthető.
a cég viseli.

Az első ellenzéki kormánylista

Mindenki a fuzió mellett van és mégisincs fuzió

(Bucuresti-Bukarest, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap a késő esti órákban világszerte terjedt el a hír, hogy a nemzeti és parasztpárt között végleg létrejött a fuzió. A hír, mint mára kiderült, ebben a formájában nem felelt meg a valóságnak, mert a tárgyalások még mindig folynak, határozatot azonban semmilyen irányban sem hoztak. A mai eseményekről alábbi tudósításunk számol be:

A parasztpárt és a nemzeti párt közötti tárgyalások ma egész délelőtt folytak. Sorra szóltak fel Mihály Popoviciu, Demetrescu Braila, Simionovici (Bukovina), dr. Victor Munteanu és még több képviselő.

Tizenkét órakor a „Rapid“ munkatársa telefonon érdeklődött a nemzeti párt klubhelyiségében a tárgyalások menetéről, ahonnan D. R. Joanitescu képviselő a következőket mondotta: A tárgyalások egész délelőtt folynak és nem hagyjuk abba azokat, mindaddig, amíg végleges határozatot nem hozunk. Valamennyien, akik eddig felszóltak, a fuzió mellett foglaltak állást. A kormányzás tekintetében garanciákat kívánunk arra vonatkozólag, hogy a párterők arányának megfelelően fogjuk felosztani a különböző állásokat.

Délután 3 órakor a tanácskozásokat félbeszakították, de az esti órákban ismét folytatták.

A parasztpárt a következő feltételeket terjesztette a nemzeti párt elé: A mandátumokat a két párt között egyenlő arányban osszák fel, a miniszteri tárcákat hasonlóan, sőt a tárcák fontosságánál is az egyenlő paritás elve érvényesüljön. A fuzionált pártok egyformán kapnak képviselőket a közigazgatási állásokban, így a prefektori stb. pozíciókban és végül minden kinevezés a pártoktól lesz függővé téve.

A nemzeti párt mai tárgyalásán a községi választások kérdését alig érintették, tisztán ezek az előterjesztések képezték a vita tárgyát.

Ha ma estig a nemzeti párt nem tud végleges határozatot hozni, a parasztpárt holnap felhívást intéz az összes polgári és munkásalakulatokhoz, amelyben felhívja az ország összes értékes elemeit alakítsanak antiliberalis blokkot.

Az atmoszféra változatlanul kedvező a bizonyosra veszik a megállapodást.

Politikai körökben ma már egy érdekes kormánylista is közkézen forgott, amely így néz ki:

Ministerelnök és belügyminiszter: Maniu,
Külügyminiszter: dr. Lupu,
Földművelésügyi miniszter: Mihalache,
Pénzügyi miniszter: Madgearu,
Iparügyminiszter: Popoviciu Mihály,

Argetoianu bíróság elé akarja állítani a kormányt

(Bucuresti-Bukarest, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti párt végrehajtóbizottsága szerdán este feltizkor fejezte be tanácskozásait. Maniu Gyula előterjesztésére a következő határozati javaslatot fogadták el.

1. Fentartják a parasztpártnak tett fuziós javaslat feltételeit.

2. Ha ezeket a feltételeket a parasztpárt elutasítja, elfogadják a kollaborációs programot, de csak a reális erőviszonyok alapján.

A felvilágosult lengyel egyetemi ifjuság együtt akar küzdeni zsidó kollegáival a numerusz klauzusz ellen

(Varsó, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lengyelország zsidó akadémiai ifjusága január 21-én tartotta meg Varsóban a zsidó hitközség nagytérképében második konferenciáját. A megnyitó ünnepélyes keretek között folyt le. Lengyelország minden részéről hetvenöt delegátus volt jelen, a kiküldöttek többsége cionistákból áll, a többiek a Bund a Poale Cion és a baloldali radikálisok táborába tartozott. A megnyitást alkalmával jelen volt a város és a kormány egy-egy képviselője, a zsidó hitközség és az összes kulturegyesületek reprezentánsai, továbbá a lengyel közélet zsidó előkelőségei. A konferenciát dr. Chaim Weizmann, a cionista világszervezet elnöke, Simon Dubnow historikus és dr. Bernard Kahn, a Joint európai igazgatója meleghangú táviratban köszöntötte.

A konferenciát a központi bizottság elnöke Áron Lewin nyitotta meg héber beszéddel. Alig hangzott el azonban néhány héber mondat, amikor a radikálisok közbekiáltottak:

— Le a héberrel! Beszéljen jiddisül, hogy mindenki megértse!

A közbeszólókat azonban gyorsan leintették és az elnök zavartalanul fejezhette be beszédét.

Jelentette, hogy a lengyelországi akadémiai szövetség kebelébe hatezer zsidó diák tartozik. Ismertette a súlyos viszonyokat, amelyek között a lengyelországi zsidó ifjuság tanulmányait folytatja.

Közmunakügyi miniszter: Argetoianu,
Erdélyi miniszter: dr. Vajda,
Beszarabiai miniszter: Stere Constantin és
Kultuszminiszter: Goldis László.

Ma délelőtt összeült az Averescu párt végrehajtóbizottsága, amelyen Goga is résztvett és amelyen Averescu tábornok hosszabb expozé mondott a politikai helyzetről. Határozatot még nem hoztak.

3. A községi választásokra meg kell teremteni az egységes frontot minden párttal, a kommunistákat kivéve.

A határozatot, amelyet egyhangulag fogadtak el, küldöttség tudatta a királlyal. Holnap délelőtt a parasztpárt végrehajtóbizottsága tart ülést.

A nemzeti párt ülésén Argetoianu volt belügyminiszter azt indítványozta, hogy állítsák bíróság elé a Bratianu-kormányt,

Henrich Stein, a zsidó tanuló ifjuság világszövetségének titkára szólalt fel ezután. Közölte, hogy a világszövetség husznál több országos szervezetet ölel fel, körülbelül harmincezer tanuló ifjával.

Grünbaum és Feldmann képviselők, továbbá Körner szenátor üdvözlőbeszédeket tartottak a zsidó ifjusághoz. Bátorították őket a további küzdelmekre és figyelmükbe ajánlották a zsidó hagyományos szellem istápolását. A felvilágosított lengyel nemzetiségű akadémiai ifjuság képviselői szintén tartottak beszédeket, amelyekben kihangsúlyozták, hogy vállvetve akarnak küzdeni a zsidó ifjusággal a numerusz klauzusz ellen, amelyet reakciónak és minden szabad ország szégyenének tartanak.

Ezután felolvasták a később érkezett üdvözléseket, közöttük Einstein professzor, Chajesz főrabbi, Bienkowszki, a varsói egyetem rektorának, továbbá a vilnai és krakkói egyetem rektorainak köszöntő táviratait.

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégebbi és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség melletti készítő középiskolai magánvizsgákra, ösztönségi és vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

A fűrihi messiás

— Regény —

12

Irtta Jacob Wassermann

Nevetésre ingerlő dolgokat vitt véghez, és amikor lihegve, lélegzet után kapkodva végig terült, egy hosszú acéltűt mélyen belédőfött a felső karjába úgy, hogy a sötétpiros vér rácsordult a törvénytekerésre és a földre. Boruch Klósz, Wolf Batsch és a két Rumpel odatértek, miközben a kántor némán és mereven hullott a fia karjai közé. Két fiatalember látta Zacharias Naart, amint a levegőben átalsuhant, kezét könyörögve emelte a magasba és aztán újra eltűnt. Az öreg Thurata is, akinek pirosas szeme mindig olyan volt, mintha valami szűk hasadékon pislogna keresztül, ő is látta a jelenséget és erősen bizonykodott, hogy Zacharias Naar egy csudálatosan szép halovány gyermeket vitt a karján és az aranyfürtű drága teremtés mosolyogva, vidáman tekintett a szörnyűség zürzavarba. Az öreg Seligman Schrenz köpenyegét akarta leányára ráborítani. De Noémi félig nyílásra pattant szájjal, kacagva szaladt el barátjának, a templomszolga hűgének karjai közé.

Egy házzal odébb, Maier Lambden, egész családjával a deszkapadlón feküdt. Mivelhogy többé nem aludtak ágyban. Nappal durva pokrócokba burkolták magukat és megszakítás nélkül imádkoztak. Voltak férfiak, akik teljesen megtartózkodtak az alvástól és éjjel-nappal a Törvény tanulmányozásával töltötték, mert az éjjeli „Tikkunim“ eltörlik a bűnöket. Maier Wolf, közönséges nevén a Fünkler, és testvéröccse Sámuel Fünkler, a bűnös őszi regelen kimentek és megfürödtek a folyóban,

hogy testükben megtisztuljanak. Így emelkedett és emelkedett mind magosabbra a lelkek izgalma és csakhamar egészen mindennapos volt, ha valaki meztelenül tántorgott végig az utcán és addig korbácsolta saját magát, amíg egész testét elöntötte a vér.

Péntek estelén volt, a harang estéli tizedt kondult, amikor a szép József családja összegyülekezett a Liliom-téren és négy fiatal ember elcipelte a sarkötvet a Svédok halmárol. Nagy tömeg ember nézte ezt végig: asszonyok és gyermekek, akik tarka kendőkkel díszítették magukat és örömmádságokat énekeltek. A férfiak közül is sokan voltak jelen. Lassu, szüksoru menetben lépkedtek a temető felé, élükön a négyek a sarkötvel, amelyet az alkalomra arannyal himzett bársonytakaróval fődtek be. A hold átalsettenkedett a Mihály-templom tetején és olyan volt az, mintha mindenütt előbb széjjel kellene tépni a finom ködöket, hogy az ember belélephessen a kék éjszakába. A folyó fölött messzire, egészen az erdő pereméig úgy feküdt a pára, mint egy fehér mennyezet, vagy mint valami palota hosszú oszloposarnoka. Vörös, tompa foltok itt-ott, rejtélyes világosságot vetettek. A víz morajlott és semmi mozgó lény nem volt látható, csak a szinte vakító felhők az égen és a zsidó menet az uton.

Amikor éppen a Bét Chajim (a temető halottas házának) közelébe értek, egy asszony rohant előbök zilált hajjal és dadogva, és a körülötte állók ijedt, csudálkozó kiáltásai által meg-megszakítva mondotta el, hogy egy szellem lebeg a sirok fölött és csudálatos melódiákat énekel és egyre azt kiáltja: Messiás, óh Messiás, óh Sabbatai, magosságok fényes csillaga! Mindannyian erőlköve néztek arra-

felé. A temetőkert szélesen terült el egy domboldalon és a számtalan sirkő valami fantasztikusan szakadókos külsőt adott neki. Tulajta a ködben fénylő síkság, sem egy fa, sem egy ház rajta, olyan mint egy tenger, amelynek közepében magányos falvak, mint a halottak szigetei.

A zsidók semmit se vettek észre a bejelentett szellemből, leküzdötték természetes félelmüket és aggodalmasan, tétován léptek be a kapun. Vigyázatosan, egyre kémlélődvé vonultak a széles fűt hosszában a szép József sírhalmához. A fiúk voltak a legbátrabbak. Egy dalt énekeltek Cion dicsőségéről és pompás, friss hangjukkal megtelt a messiási éjszaka.

A sírdomb a nyugat felé eső fal tövében volt, amely közvetlenül a keresztények peczéripiacára torkolt és ahol az elitét gonosztevőket is szokták kivégezni. A régi vár és a körülötte terülő komor erdő tisztán látható volt a távolban és egy lágyan elnyújtott kúrthang hallatszott a temetőig. A sírásó előlépett és Obadja Ancsel Steinblaser magára vállalta az előimádkozó tisztjét, hogy a Sulchan Aruchban előirt imákat rendre elmondja. De még nem kezdett belé. Percek mulhattak el így és minthogy a hátul állók nem láthatták az arcát, kiváncsian tolokodtak előre. Némelyikük már átkozta azt is, hogy úgy féltek a keresztényektől, mert ez készítette őket arra, hogy éjszaka idején vigyék végbe a szertartást és az asszonyok közül sokan behunyták a szemüket, hogy semmit se látniok. Amikor azonban Obadja Ancsel még mindig némán állott, olyan szorosan tolokodtak köréje, amennyire csak lehetett és csak akkor vették észre, hogy tágranyit szemmel, halálos arccal, állandóan egyetlen pontra mered.

Folytatása következik.

A nagy

(Oradea) Kelet tudósítója Erdélyi központi akciót kezd a nek Mizrahi nagyváradi költőben a köve

Erdélyi ös

A zsidóság szent vallásán rál népünk a valóságga vá föld új életre a múlté, hane talajon a ré munka lendül mány támad vóli Keleten, tikvai jesivál Tachkemóni in éled ujja, m mintájára — zervativ zsidó

A kifizött munka elvégz zsidóságának nek ragy le felismerése, h telessége: zsid és szent földi zathozás, miv heti meg az i

Erec Jiszr muk, egziszter turális és hit tésére irányul deikezésünkre kötelesek. A dolgozó zsidó marosi testvé átelepítését c hetőségének b mogatását ma

Mindnyáru téve. A Mizra pontja is azt ként egyesitse ban Erdély h mindnyájunkat őszinte odaac mint a Szentf a zsidó haza vünk ujjaáles

A zsidó n föld felé, min ség másrészt áljótekonyságt Szentföldet a hetne tenni. feledkeznek r kel. Az igazi meg kell talál telességei és f Mizrahi elvá lakozását, any ugy itt a G olyan nemzed suak parancsa nyilatkozásab kozás üzése n elsajátítva, a becsülje.

Zsidó Test geteket. Tame gyermekeink tok erkölosile Mizrahi erde Piata Mihai mények nem

Zsák Pony

Erőteljes mizrachista szervezkedés indul meg Erdélyben

A nagyváradai központ felhívása

(Oradea Mare-Nagyvárad, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Mizrachi világszervezet erdélyi központja elhatározta, hogy erőteljes akciót kezd az egész ország vallásos zsidóságának Mizrachi-alapon való megszervezésére. A nagyváradai központi iroda az akciótval kapcsolatban a következő felhívást bocsátotta ki:

Erdély öszszsidóságához! Zsidó Testvéreink!

A zsidóság évezredes álma, mindennapi imája, szent vallásunk sarkalatos törvénye: Erec Jiszráél népünk által való letelepítése testet öltött, valóságosá vált. Az évezredek óta szunnyadó föld új életre ébred és a zsidóság többé nem a múlté, hanem a jelené és jövőjé. Az ősi talajon a régi és új szent városokban zsidó munka lendül, zsidó szó, vallásos zsidó tudomány támad és igazi zsidó szellem árad. A távoli Keleten, a jeruzsálemi, chevroni, patachikvai jesivákban, a Talmud Tóra-iskolákban, Tachkemoni-intézményben Tóránk szent tűza éled ujja, mely — a hajdani jávnei jesiva mintájára — híratva van Erec Jiszráél a konzervatív zsidóság kulturcentrumává tenni.

A kitűzött feladatok és ezen gigászi zsidó munka elvégzéséhez azonban az egész világ zsidóságának nagy áldozatkészsége és lelkierejének nagy lendülete szükséges. Fontos annak felismerése, hogy minden zsidó testvérünk kötelessége: zsidóságunk, népünk, szent vallásunk és szent földünk szeretete, az azért való áldozathozás, mivel csakis az igazi áldozat teremti meg az igazi Guelát.

Erec Jiszráélben levő testvéreink munkálunk, egzisztenciájuk megteremtésére, jóléti, kulturális és hitű alapon álló intézményeik kiépítésére irányuló sürgető kérelmeit minden rendelkezésünkre álló erővel támogatni vagyunk kötelesek. A negyedik allija, mely egy vallásos, dolgozó zsidó középosztály — közöttük máramarosi testvéreink is — Erec Jiszráélbe való áttelepítését célozza, ezeknek elhelyezkedési lehetőségének biztosítására minden igaz zsidó támogatását maga mellett kell, hogy találja.

Mindnyájunk sorsa saját kezünkbe van lerve. A Mizrachi világszervezet erdélyrészi központja is azt tüzte ki célul, hogy egy emberként egyesítse ezen szent és magasatos munkában Erdély hitű zsidóságát. Egyesülnünk kell mindnyájunknak a Mizrachi zászlaja alá, mely őszinte odaadással törekszik úgy a Galutban, mint a Szentföldön vallásunk, a zsidó néplélek, a zsidó haza megerősítésére és ősi szent nyelvünk ujjaélesztésére.

A zsidó nép milliói epedve néztek a Szentföld felé, mint utolsó menedékre, míg a zsidóság másrészt milliárdok pazarol álélvezetekre, sőt álljótékonyokra, mely összegekből az egész Szentföldet a zsidóság örökéletű otthonává lehetne tenni. Népünk legjobbjai nagyrészt megtelekeznek rólunk, nem törődnek testvéreinkkel. Az igazi zsidó lélek minden áltatás nélkül meg kell találja a harmóniát hazája iránti kötelességei és fájával való együttérzés között. A Mizrachi elvárja minden zsidó testvérünk csatlakozását, anyagi és morális támogatását, hogy úgy itt a Galutban, mint Erec Jiszráélben, olyan nemzedéket neveljen, amely szent vallásunk parancsait követi az élet minden megnyilatkozásában és becsületos, tisztességes foglalkozás üzése mellett, ősi szent héber nyelvünket elsajátítva, a zsidó otthonát megszeresse és megbecsülje.

Zsidó Testvéreink! Teljesítsétek kötelességeiteket. Támogassátok a valamennyiünkért és gyermekeink jövőjéért dolgozókat. Támogassátok erkölcsileg és erősítsétek anyagilag is a Mizrachi erdélyrészi központját (Oradea Mare, Piata Mihai Viteazul 2.) és a nagyszerű eredmények nem fognak elmaradni.

A „Mizrachi“ Világszervezet erdélyrészi központja.

**Zsák
Ponyva**

Mindennemű célokra
legelőnyösebben beszerezhető

Albala Izsé
Timisoara

Piata Traian No 10

Az orosz pályaudvarokon készenlétben állnak a katonavonatok

Éjjel-nappal dolgoznak a munilógyarak. A lapok háborura készítik elő a lakosságot. Kinában szovjetellenes népgyűlések vannak naprenden. Japán Oroszország mellé áll?

(Páris, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Times“ párisi kiadása azt jelenti Kovnóból, hogy az orosz municiógyarak éjjel-nappal dolgoznak. A pályaudvarokon katonavonatok állanak készen, amelyek Kína felé vannak irányítva. A szovjetsajtó előkészíti a lakosságot egy kínai háboru lehetőségére.

A Kinából érkező je'entések ugyancsak nagy nyugtalanságról számolnak be. Az ország lakosságának egy része fel van habborodva Szovjetország erélyes magatartása miatt. Naponta vannak népgyűlések, amelyeken súlyos szemrehányások hangzanak el Moszkva ellen. A szónokok Karakán pe-

kingi szovjetkötvet haladéktalan kiutasítását követelik. Japán magatartására vonatkozólag a „Daily News“ tudni véli, hogy a tokiói és a moszkvai kormány bézött bizonyos megegyezés jött létre és egyáltalában nincsen kizárva, hogy Japán egy kínai-orosz háboru esetén Oroszország oldalára áll.

A „Britisch United Press“ lapzárta kor érkezett távirata szerint a moszkvai kormány és Csang Cso-Lin között a helyzet rendkívül kiélesedett. A pekingi orosz követséghez óránként érkeznek jelentések, hogy Csang-Cso-Lin százezrekre tartóztatja le a Karbinban lakó orosz bolsevik gyanus állampolgárokat.

A németek el akarják árvereztetni a javításra adott CFR-anyagot

A német vagonjavító gyarak nem fogadják el fizetési eszközül a germán lejekért járó kártérítési igényt

(Bucuresti-Bukarest, jan. 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Neamul Romanesc“ mai számában egy feltűnő tudósítás jelent meg a Németországban rekedt, óriási vagyont reprezentáló gördülő anyag sorsáról. A békeszerződések értelmében ugyanis Németországnak vissza kellett szolgáltatnia a háboru alatt a megszállott területekről elhurcolt gördülő anyagokat. E célból egy romániai bizottság annak idején Németországba utazott, hogy a Romániából elszállított gördülő anyagok azonoságát megállapítsa. Ennek az anyagoknak egy részét Románia vissza is kapta, de a tulnyomó rész Németországban maradt. A vasuti anyag elhelyezési költségei a német kormányt terheli, de a németek eddig még semmilyen intézkedést nem tettek annak elszállítására.

A németektől kapott kocsikat és mozdonyokat a CFR állandóan használta, úgy, hogy ez az anyag teljesen megrongálódott és az egész vasut le van rongyolódva. Kijavítására német cégek kaptak megbízást azzal, hogy a költségeket írják Németország

jóvátételi számlájának javára a Dawes-tervezet alapján Romániára eső kvótából. A német kormány mai napig sem fizetett ezeknek a cégeknek, amelyek a kijavított kocsikat és mozdonyokat természetesen nem adták ki, egyben közölték a birodalmi kormánnyal, ha nem fizeti ki a nekik járó összeget, elárvereztetik a román vasuti anyagot.

Bratianu Vintila a legnagyobb erőfeszítéssel kísérelte meg ennek az akut kérdésnek a rendezését, amit össze akart kapcsolni a Románia megszállása idején kibocsátott Banca Generala féle germán lejbankjegyek megváltásával. Berlinben azonban halani sem akarnak erről a megoldásról, sőt a germán lejbankjegyekért való kártérítésről jelenleg még tárgyalni sem hajlandók.

A román kormány ebben a két kérdésben nagyon kevésé aktív magatartást tanusít és egy vasuti anyagok, mint a Banca Generala bankjegyek ügyét csak azután akarja komolyan elővenni, miután az osztrák magyar monarchia utódállamai érdekli függőproblémákat már likvidáltak.

Egy újságíró vallomásai

Kémek, titkos rendőrök, határellenőrök tűzvonalán keresztül

Konstantinápolytól—Párisig

A lapok ismét tele vannak szovjet-diplomáciai hírekkel, kémek le- tartóztatásáról szóló jelentésekkel, megfigyelésekkel, felülvizsgálással, szigorított ellenőrzéssel. Ujra elindítom magam a vonattal és megpróbálom az olvasó elé állítani azt a rettenetes, szabadságkorlátozó rendszert, amely évek óta és még ki tudja meddig, három kontinens embereit köti.

Mindig, amikor külföldre utaztam, a szabadság vágya vitt, a felelőtlen kalandozásé, hogy jöhessenek, mehessenek, ahogyan akarok, senki ne törődjék velem és nekem se kellessen törődnöm senkivel. De már az első kilométerek után keserűen csalódtam. Mindannyiukat figyelnek, minden lépésüket ellenőrzik, mindenről és mindenkiről tudnak. Sohasem fogom elfelejteni azt a szépnek ígérkező órát, amikor a Fekete tengeren, Konstanca kikötőjében horgonyozó egyik gyönyörű hajóra felszálltam és amely óránál, hivatalból, ott azonnal elrontották. A hajóhidnál az utlevélemet kérték, franciául válaszoltam, azt mondták: beszéljék románul. Hová utazik, — kérdezték, azt mondtam: Palesztinába. — Miért? Én a tengerrel akartam barátkozni és elhelyett a vámhivatalnokoknak kellett udvarolnom. Azután megindult a hajó és fűt a fedélzetén és lent a dohányzóban mindenki a leggyanavóbb szemmel lézte egymást. Mindenki a politikai felfogását igyekeztek kitálatni. Kimenekültem a hajó orrára, oda utánam jött Miticha Teodorescu, az egyik hajós iszt és magyarázta, hogy ez miért van így. Jól van, — gondoltam, a Fekete tengeren vagyunk, amelynek partján Szovjetország is elhúzódik. Leszámoltam tehát azzal, hogy ezt a tengeri utat gondtalanul élvezzem. Konstantinápolyban, ahol napszámra csavarog-

tam, utójára még egy szép és szabad beszélgetést akartam folytatni Zolotarieffal, a moszkvai szovjet ottani követével. Ő is az igazolványomat kérte.

— De bocsánat, — mondtam — hiszen én csak...

— Tudniuk kell, hogy ön milyen lapot képvisel.

Tudtam, hogy ha egyszerűen azt mondom, egy polgári kóptól vagyok, szóba sem állnak velem. Tehát hazudtam. A vezércikkeinkről azt mondtam, hogy a legbaloldaliabb szelleműek. Én már gyermekkorom óta nagy vonzalmat tanusítottam a szlávok iránt.

— Szoktak az önök lapjában szovjetellenes cikkek megjelenni?

— Erről szó sincsen.

De még ezután is alaposan megnézték az arcamat, mélyen a szemembe néztek, hogy vajjon igazat mondok-e. És csak nagynehezen bírhattam rá a követet, hogy interjut adjon. Becsülettel használtam fel. Egy szót nem fűztem hozzá, megjelenttem a párisi „L'Humanité“ben, a bukaresti „L'Orient“ben és az Uj Keletnek a hasábjain. Az eszközök azonban, amelyekkel kicsikartam, nem voltak teljesen becsületosak. Érzem. A bizalmatlanságot le kellett küzdenem valamivel. Ez újságírói kötelesség volt.

A haifai partraszállásnál az egészségügyi bizottság előtt jót kellett hogy álljon értem egyik odaváló ismerősöm. Azután különböző interjúkat csináltam. Amikor Nezsib Nasszarhoz, a panarabok egyik vezéréhez mentem, figyeltek a cionisták. Amikor Aziz Domethoz, a zsidóbarát arabhoz indultam, figyeltek a panarabok. Ha valakivel szóba álltam, rögtön jött valaki, aki új ismerősömről információt adott, óvott tőle, vagy dicsérte kiválóságait. Jeruzsálemben nem volt szabad bemennem az Omár-mecsetbe. Miért? — kérdeztem. Mert zsidó

vagyok. Figyelmeztettek, hogy ne időzzem sokat Avigdor Hameiri társaságában, mert ő forradalmár. A Chalucok viszont rossznéven vették, hogy Achad Haamot meg akartam interjúolni. Ben Jehuda felesége nem akart velem szóbaállni, mert nem tudtam jól héberül, az erdélyi kolónián pedig, ahol már szerettem volna hébert hallani, magyarrá kényesítették. Éjszákanként nem mertem kimenni a kolónián túl, mert megtörtént, hogy arabok ólálkodtak. Nem volt meg az egyensúlyom és a lelki nyugalom. Két jó chaluabarátomra azt mondták, hogy a szovjet ügynökei és hogy moszkvai megbízással tartózkodnak az országban. Herbert Samuel palotájának bejáratánál, ahová audienciára mentem, egy óriás mohamedán állott, megijedtem tőle és visszafordultam.

A vonatban, amely azután a Szezei-csatorna felé robogott velem, igyekeztem, hogy zsidók mellé kerüljek. Tels volt minden vagon torokhanggal, az arab utasok folyton beszéltek és egy szavukat nem értettem. A magukkal hozott gramofonokon pána arab dalokat játszottak, a nárgiléből hasist és ópiumot szívtak, csak a zsidók, akik mellett ültem, voltak világosak és érthetők. A Szezei-csatornánál megint utlevélvizsgálat, megint rengeteg kérdés és gyanakodás. Az emberek rengeteg ellentét között hánykolódtak és irtóztak egymástól.

De a tulajdonképeni bizalmatlansággal Nyugaton találkoztam. Párisban. Itt egy lapot jelentettem meg, kissé szabadabb szelleműt és már mindjárt sarkomban voltak Korányi ottani magyar követ csahosai. Egy Erdélyi nevű kém szörnyű pófával borzasztott. És mit mondják az undorító Balázsról, aki torzomborz fekete kutját uszított rám s aki egyszer a Hotel Odessza kapualjában órákig ólálkodott rám, úgy, hogy kénytelen voltam a drága jó Tihanyi Lajos festőművész szobájában kuksolni. Gyávaságból, Nem tőreksem különösebben a pofonokra és az ütlegekre.

En csak azt tudom, hogy mindenki, aki valamilyen politikai mozgalomban benne van, számol ezzel a körülménnyel. Charles Rappoport, aki Krasszin előtt a moszkvai szovjet megbízottja volt a fővárosban, ugyanúgy számol ezzel, mint mindenki más. Fiát, aki orvos, az egyik éjszaka egy nagybeteg barátomhoz hívtam. Az öreg Rappoport megcsóválta a fejét, a fia mégis megígérte, hogy eljön — és nem ment el. Meg tudtam érteni. Leánytestvérét éppen két héttel azelőtt találta el egy orosz emigráns golyója. És hogy mennyire számolnak ezekkel a körülményekkel, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a Vörös Segítőbizottság működése. Ez a hivatal egy hata'mas párisi palotában székel, négyemeletes, tele van ifjúsággal, akik permanens szolgálatot tartanak. Az üldözött kommunisták, akik ide bevetődnek, jöjjenek a világ bármely részéből, mindig segítséget találnak. Párisi lakásomra jártni akartam a III. Internacionálé lapját, a „L'Humanité"-t, de bar taim szölkak, hogy ezt ne tegyem, mert a rendőrség figyel, hogy kiknek viszik az újságot.

Azt hittem, Svájcban minden politika elől megnyugvást találok. De már a határon, amelyet Genfrel léptem át, kétféle jegyzékbe iktattak és pontosan kikérdezték utam célját. Ez francia rendszer, — gondoltam, csak lépünk egyszer át a svájci zónát... Genfben cikket akartam elhelyezni az egyik francia baloldali lapban. Nem lehetett. Dél előtt láttak Baranyai Zoltán magyar sajtódelegátust, a Horthy-kormány megbízottjának háza előtt állani. Ezt a várost, francia karaktere miatt, különben sem szívtam. Tovább utaztam Zürichbe és boldog érzéssel szálltam ki annak hatalmas, fedett pályaudvarán. Kis kényeztetéssel sétálni indultam a Bahnhofstrassen, a Parade Platz felé. Éles, hideg levegő volt. Két oldalon a legszebb tüzletek. Bámultam. Egyszerre csak egy erős tenyeret érzek a vállamon.

— Ihre Legitimation!

Bizonyára megzavarodhattam. Hogyne. Itt Zürichben erre igazán nem számítottam. Elővettem az utlevelemet és megmutattam.

— Mikor szándékszik tovább utazni?

— Még ma este.

Köszönt és távozott. De én még sokáig nem tudtam lecsillapodni. Pedig egy egyszerű eset volt. Ottani ismerőseim azt mondják: mindennapos. Alapjában véve szerettem volna tovább ottmaradni és fel is mentem a rendőrségre, hogy tartózkodási engedélyemet meghosszabbíttassam. Kizárt dolog volt. És milyen nyersegek voltak! Nem kellene, nem kellene az idegenek! De hát akkor hol lehet egy kicsit pihenni?! Ha lett volna ezer frank a zsebemben, talán maradhattam volna. Az sem biztos. Sőt, talán még jobban félnék az idegentől, mint egyebütt.

A legszomorúbb hangulatban indultam akkor tovább Bécsnek. Ne felejtsük el, hogy akkor már Konstantinápolyból jöttem és Kairóból jöttem és Athénból jöttem és mindenütt figyeltek és mindenütt gyanakodtak és mindenütt vitakoztak. A vonat úgy rázott, mintba ki skart volna lökni a világból. Ben Ami

Franciaország a Népszövetséghez fordul, ha a magyar kormány nem teljesíti kívánságait

A frankhamisítási ügy aktái visszakérülnek a rendőrségre. Interpellációk a frankügyben a prágai parlamentben. Hivatalos kommuniké Bethlen és Pesthy Pál kihallgatásáról

(Budapest, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Climchant francia követ ma délelőtt 11 óra 35 perckor megjelent Bethlen miniszterelnöknel és 12 óra 10 perckor maradt nála, amikor is mosolyogva távozott. Az újságíróknak kijelentette, hogy a miniszterelnökkel a legújabb frankjegyzék ügyében tanácskozott.

A titokzatos sürgöny

A francia követ tegnap sürgönyt kapott a francia külügyminisztériumtól, melyben a külügyminisztérium a kormány nevében arra utasítja a francia követet, hogy kérje a magyar kormánytól a francia közegeknek a frankügy vallomásainak megtételénél való megjelenését. Ennek a táviratnak a szövegét a legnagyobb titokban tartják. A francia követséghez közelálló helyen a „Pesti Napló" arra vonatkozólag, hogy miért tartják titokban a távirat szövegét, a következő felvilágosítást kapta:

— Mint ismeretes, a külügyminisztériumok a követségekhöz intézett távirataikat chiffrizva küldik és így jött ez a tegnapi távirat is. A követség azonnal hozzálátott a távirat megfejtéséhez és ekkor kiderült, hogy a chiffré helytelen és ezért megfejthetetlen. Azonnal táviratot küldtünk Párisba, hogy a távirat szövegét adják le újra azonnal.

A francia kormány nem avatkozik a magyar büntető eljárásba

Climchant francia követ ma Valkó külügyminiszternek átadta a francia kormány kívánságait. A „Magyar Hírlap" értesülése szerint a kívánságok nem írásos jegyzék formájában jutnak a magyar kormányhoz és az eljárásnak nincs semmi demars-jellege. A francia követ kormányának álláspontját ugynevezett diplomáciai közlés formájában adja tudomására a magyar kormánynak, ami azt jelenti, hogy a francia követ szóbelileg előterjeszti a külügyminiszternek kérdéseit és kívánságait és hasonló szóbeli formában történik meg a válaszadás is. Minden kombináció, mintha Franciaország a frankhamisítási ügyben bármilyen bonyodalmat kívánna csinálni, csupán ellenséges sajtómanőver, ilyen felfogásról Franciaországban senki sem tud. A francia kormány igen udvarias formában csak azt kívánja, hogy kiküldöttéi a frankhamisítás büntető ügyi aktáiba betekinthessenek és a nyomozó hatóságok kihallgatásain jelen lehessenek. A francia kormánytól távol áll a szándék, hogy Magyarország büntetőjogi szuverenitásába beavatkozzék. Ugy a saját, mint Magyarország jóhírneve érdekében óhajtja, hogy a büntető minden részlete kéréseket minden irányban kiderítettségük és a követség tudomására hozassék.

A magyar kormány tárgyalja a francia kívánságokat

Két napja a külügyminisztériumban tanácskoznak arról, hogy a francia kormány kívánságainak milyen mértékben lehet eleget tenni és melyek a kívánságok közül azok, melyek Magyarország szuverenitásába ütköznek. Miután a franciák óhaja csak szóbeli kívánság formájában terjesztődik elő, nincsen affér jellege. Az igazságügyi hatóságok feladata lesz az, hogy a francia kívánságoknak teljesíthető mértéke megállapíttassék. Franciaország nem azon a címen kéri az eljárásban való részvételt meg-

engedését, hogy a Banque de France károsult mert ebben az esetben a büntető perrendtartás intézkedik arranzve, hogy beavatkozhat-e nyomozásba, Franciaország azt vitatja, hogy miután a francia rendőrhatalóságok is nyomoznak a frankügyben, a büntető szálai nemcsak Franciaországra, hanem Hollandiára és Németországra is kiterjednek. A nemzetközi szokás értelmében a francia rendőrhatalóságok együtt működhetnek a magyar rendőrhatalóságokkal. A tárgyalásoknál ezen kérdés tisztázandó. Franciaország, ha kívánságait minden mértékben nem teljesítenék, akkor sem tesz semmi további lépést, hanem a Népszövetség elé viszi a kérdést, hogy ebben az ügyben nemzetközi döntőbírósság határozzon. Ilyenformában első sorban a büntetőjogi elméleti kérdés lenne ez, anélkül, hogy további következmények volnának.

Sztrache válaszolt a harminc pontra

Sztrache ügyészégi elnök a keddi napon választ adott a franciák harminc pontból álló jegyzékére. Mint a „Pesti Napló" értesül, a francia kiküldötték örömmel fogadták Sztrache választát és azonnal tanácskozássra gyűltek össze. Erről a tanácskozásról az egyik francia kiküldött a következőket nyilatkozott: —

— A mai nap folyamán az ügyészégen megtekintettük a frankügy három gyanúsítottjának vallomásairól felvett jegyzőkönyveket. A jegyzőkönyvek részletes tanulmányozása után közöltük az ügyész úrral, hogy a nyomozás kiegészítését és ennek a budapesti főkapitányság által való foganatosítását fogjuk indítványozni. Kértük továbbá a főügyész úrtól, hogy mi, mint a Banque de France képviselői az összes iratokba betekintést nyerhessünk. A főügyész ur kijelentette, hogy a vádirat elkészül, az összes adatok és jegyzőkönyvek rendelkezésünkre fognak állni. A francia megbízottak nyilatkozatai után dr. Auer Pál, a Banque de France budapesti jogtanácsosa, kijelentette, hogy ezzel a frankügy egész diplomáciai része lezártnak tekinthető.

Sauerwein bejelent, hogy Briand jegyzéket küld a magyar kormánynak

A „Neues Wiener Journal" igazgatójának Sauerwein, a „Matin" külpolitikai rovatának vezetője kijelentette, hogy Briand egy jegyzékét fogják ma átnyújtani a magyar kormánynak. Ezen jegyzék nem lesz ugyan ultimátum-jelleget, de főre nem érthetően kívánja, hogy a francia bizalmi emberek munkáját ne nehezítsék meg. Rámutat, hogy az ellentéző esetben a következményekért a teljes felelősség egyedül a magyar kormányt fogja terhelni. Arra a kérdésre, hogy Párisban komolyan gondolnak e szra, hogy a Népszövetséghez forduljanak, válasza az volt: nem. — Nem szabad minden pletykának hitelt adni — mondotta Sauerwein. A franciáknak nincs szükségük arra, hogy segítségül hívják a Népszövetséget.

A francia kívánságok győzelme

A franciák akciója teljes eredménnyel járt. Illetékes helyen elhatározták, hogy a rendőrségnek visszaadják a frankhamisítási ügy aktáit, hogy a franciák ott lehessenek a további kihallgatásokon. A francia írásbeli kéréseket ma átnyújtják Sztrache főügyésznek, hogy a nyo-

mozás nem eg vizsgálására a lefolytatásával zák meg.

A „Soir" kamara mai ügy mai állás a Climchan ál

A parlame Pál igazságüg háromnegyed miniszterelnök ténket a leg az újságok tu az újságírók valója. Várják nikét — jelent dezte, hogy m kormány dem hoz. A minisz derült és soka vetette: — U kocsin a Népd

A parlame Iyén Györki L dár, Szabó Sár Lajos, Wolff László, Eörfly Gyula, Farkas Vilmos, Peyer meg: Kis Pál

A nemzeti p omli

(Berlin, jan lini munkatárs házszeg leküzdés kabinet. Minde nyeket figyelet szsal, hogy ez a belpolitikai

A deutsche párt képviselői alatt erős ellen baklövést követ nek semmiesetre nemzetiek állan kálnak és maga az ellenkezője Locarno szerződ a német nép antent éppen ez hogy a megszál erősíti meg, szer tum parlamenti harc után vité antant állandóa nemzetiek idegen garanciát a szerz

Az első Lut rőtön utána len nehezült. Angol carno érvényesü látják biztosítva. Stresemann, aki köztársasági elnök kabinet megalak küzdhetetlenül n kérdésekben is politikuskok kezd „nagy koalicio" felöllelné a kom az összes parlam

A deutch n elgáncolták. A legszölsőségesé ellen. A párt áll esetre sem vehet elnöke Luther é Locarno-gondolat baklövéseiket ne kal is tetézték.

A nagy koal már a nemzetiek Ekkor Luther u hogy sikerül kor nacionalok nélkül

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat szintartóan, bármilyen színre. **Végáru festés adjusztálva.**

„Kristály" kelme festő, vegytisztító és gőzmosógár, **Cluj,** Telefon 500

indultam akkor egy akkor már... Ben Ami

ordul, nságait ellációk Bethlen

franc károsult di perrendtar-beavatkozhat- vitatja, hogy ok is nyomo- szálai nemosak ára és Német- zeteközi szokás zóságok együtt atóságokkal. A tázandó. Fran- ten mértékben tesz semmi to- ség elé viszi a en nemzetközi ormában első- rdés lenne ez, nyek volnának.

harmiac pontra

keddi napon pontból álló pló" értesül, a adták Sztrache a gyűltek össze. fra ia kikül- adta: z ügyészsegen m gyanusított- ökönyveket. A anyozása után gy a nyomozás sti főkapitány- ögjük inditvá- ész urtól, hogy képviselei az messünk. A fő- ádirat elkészül, yvek rendelke- ia megbizottak a Banque de , kijelentette, lomáciai része

gy Briand jegy- rmányzak

igazgatójának ad rovatának ad egy jegyzé- gyar kormány- an ultimátum- kívánja, hogy aját ne nehe- nkésző esetben elölőség egye- thlni. Arra e n gondolnak e rduljanak, vá- abad minden tta Sauerwein. arra, hogy se-

gok győzelme

ménnyel járt. gy a rendőr- asi ügy aktáit, további ki- kérdéseket ma hogy a nyo-

efesítő, Gluj,

mozás nem egészen tisztázott kérdéseinek ki- vizsgálására a nyomozás kiegészítették és ennek lefolytatásával a budapesti főkapitányt biz- zák meg.

A „Soir“ című lap közli, hogy Briand a kamara mai ülésén beszámolt a frankhamisítási ügy mai állásáról és közölte miniszterfarsaival a Climchan által küldött információkat is.

A parlamenti bizottság kihallgatta Bethlent és Pesthy Pált

A parlamenti bizottság keddi ülésén Pesthy Pál igazságügyminisztert közel egy óráig, utána háromnegyed óra hosszat gróf Bethlen István miniszterelnököt hallgatták ki. Az ülésen tör- ténteket a legszigorubb titoktartás fedi. Bethlen az újságok tudósítóinak azt mondta, hogy az újságírók részére nincs semmi közölni- valója. Várják meg az urak a hivatalos kommü- nikét — jelentette ki Bethlen. Valaki megkér- dezte, hogy mi igaz abból, hogy a francia kormány demarsot intézett a magyar kormány- hoz. A miniszterelnök komoly arca mosolyra derült és sokatmondó gesztus kíséretében oda- vetette: — Ugyan kérem! Bethlen innen gép- kocsin a Népopera-ba hajtatott.

A parlamenti bizottság keddi üléséről, melyen Györki Imre, Rassai Károly, Erdélyi Aladár, Szabó Sándor, gróf Plathy György, Szapáry Lajos, Wolff Károly, Herceg Béla, Almásy László, Eörfy Imre, Rubinek István, Barki Gyula, Farkas Tibor, Varga Gábor, Vázsonyi Vilmos, Peyer Károly, Ruppert Resz, Hegy- megi Kis Pál és Zsitvai Tibor vettek részt, a

A német belpolitika nagy válsága

A nemzeti pártok mindenáron meg akarják dönteni a locarnoi egyezményt. Össze- omlás fenyegeti a napokban megalakult második Luther-kormányt

(Berlin, január 25. Az Uj Kelet állandó ber- lini munkatársától.) Hosszu vajadás, számos ne- létség leküzdése után megalakult a második Luther kabinet. Micsenki, aki a német politikai esemé- nyeket figyelemmel kíséri, tisztában van azonban szal, hogy ez az alakulás még korántsem jelenti a belpolitikai krízis végleges megoldását.

A német „nem-nem-soha“

A deutschnationalok, a német „nem, nem, soha“- párt képviselői a locarnoi paktum parlamenti vitája alatt erős ellenállást tanúsítottak, számos politikai baklövést követtek el, melyeket azonban nem akar- nak semmiesetre sem elismerni és belátni. A német nemzetiék állandóan bizafias szempontokról prédikálnak és magatartásuknak következménye mindig az ellenkezője annak, amit elérni akarnak. A Locarno szerződésével szemben való ellenállásukat is a német nép érdekeivel motiválták, viszont az ant néppen ezzel az ellentétlással indokolja azt, hogy a megszálló csapatok létszámát 75000 ben erősíti meg, szemben a tervezett 50.000 el. A pak- tum parlamenti elfogadását tényleg csak hosszú harc után vívták ki a baloldali pártok és így az antant állandóan hivatkozhat arra, hogy a német nemzetiék ilágenkedő magatartása nem ad elegendő garanciát a szerződés eredményességére vonatkozólag.

Az első Luther-kormány aláírta a szerződést és rögtön utána lemondott, mert a helyzet igen me- nehezült. Angol és francia körökben azonban Lo- carno érvényesülését csak egy olyan kormányban látják biztosítva, melynek exponensei Luther és Stresemann, akik a paktumot aláírták. Hindenburg köztársasági elnök így újra Luther bízta meg a kabinet megalakításával. Az akadályok szinte le- küzdhetetlenül nagyok voltak. A legjelentékenyebb kérdésekben is a legnagyobb ellentétek. Baloldali politikusok kezdeményezésére Luther, majd Koch a „nagy koalíció“ megalakításán fáradoztak, mely felölelné a kommunisták és a szélsőjobb kivételével az összes parlamenti pártokat.

A deutsch nationalok azonban ezt a tervet is elégségesítették. A jól szubvencionált jobboldali sajtó a legzűlésegesebb formában agítált a nagy koalíció ellen. A párt állandóan kibangsulyozta, hogy semmi- esetre sem vehet részt oly kormányban, melynek elnöke Luther és amely az antant szemében a Locarno-gondolatot biztosítja. Tehát nemcsak, hogy baklövéseiket nem látják be, de azokat még ujak- kal is tetézték.

Luther második kormányalakítása

A nagy koalíció csúdját tehát tulajdonképen már a nemzetiék ellentmondása is megpecsételte. Ekkor Luther új uton próbálkozott. Ugy hitte, hogy sikerül kormányt alakítani, mely a deutsch- nationalok nélkül is koalíciós kormány lesz. Ekkor

következő hivatalos kommunikét adták ki: „A parlamenti bizottság keddi délután öttől nyolc óráig tartotta második érdemleges ülését, melyen az igazságügyminiszter és a miniszter- elnök kimerítő felvilágosítást nyújtottak mind- azon kérdésekre, melyeket a bizottság hozzájuk intézett. A legközelebbi ülés szerda délelőtt féltizenkettőkor lesz.“

Tárgyalják a magyar-francia kereskedelmi szerződést

A nemzetgyűlés ma kezdte meg a magyar- francia kereskedelmi szerződés tárgyalását. Görgey István előadó hangoztatta, hogy a szerződés meg- kötése az ország érdeke. Rothenstein Mór, szo- cialdemokrata közbeszólt: — Stilszerű a frankhamisítás idejében ez a tár- gyalás! Erdélyi Aladár: Az országnak semmi köze a frankhamisításhoz. A javaslat az ország érdeke, a frankhamisítás néhány gazemberé! Görgey előadó szükségesnek tartja a nyugati államokkal való barátságos hangulat megteremté- sét, erre a legalkalmasabbak a kereskedelmi szer- ződések.

Benes interpellálják a frank- hamisítási ügyben

Prágai jelentések arról számolnak be, a képv- selőházat február 16-ára összehívták. A szövetke- zett pártok közösen készülnek arra, hogy Benes külügyminisztert a frankhamisítási ügyben megin- terpellálják. Benes részletes és kimerítő válaszra készül. Nyilatkozatainak nagy jelentőséget tulaj- donítanak.

pontja és propagandája a szerződés érdekében meg- lepetést váltott ki. De egész tekintélyes töme- gek álltak mögö is, úgy, hogy a Volkspartei meg- erősödése egy esetleges választás esetén teljesen kétségtelen. Ez a tény tehát mindenesetre baloldal- felé való kilengést jelent. De a helyzet képe tulaj- donképen átláthatatlan.

Az új kormány programja

E nehéz helyzetben kell tehát a második Luther- kabinetnek rendet teremteni és nehéz problémákat megoldani. A külpolitikai kérdéseket Straesemann fogja tovább is kezében tartani és aki az ő agilitá- sát, diplomáciai érzékét ismeri, az nem kételkedik benne, hogy a külügyminiszteri tárca jó kezekben van. A beltügyminiszterium demokrata vezetője Koch lett. Koch mindenesetre őszinte köztársasági és ki- váló szakember. Marx neve pedig az antant előtt igen jócsengésű. A Dawes javaslatot követő lon- doni egyezmény Marx műve. Kötűnő diplomata és nagykonceptiójú politikus. Az igazságügyi és a megszállott területek miniszteri tárcáját kapta, de hivatalos hatáskörén kívül mindenesetre szavának a minisztertanácsban is nagy sulya lesz.

Rathenau szava: „Wirtschaft ist Schicksal!“ ugyanugy érvényes ma is, mint az ő korában. Az új kormány programjának végső gyökerét is a gazdasági kérdések képezik. Németországnak a leg- nagyobb erőfeszítést kell tennie, hogy adósságait törleszthesse és lakosságát eltartani tudja. A vilá- gkrízist Németországban még a speciális német kri- zis is sulyosítja. A német gazdasági apparátus 1925 második felében megingott. A produktót le kell építeni, a piacok hiányoznak, nő a munkanél- külség. A német valuta stabilizálása, a német zana- lálás sine qua nonja, tehát a bankóprés általi munkanélküli segélyekről szó sem lehet. Az adókat tovább felfelé srófolni nem lehet, az új kormány- nak meg kell találni tehát valahogy az utat a helyzet javításához. Ezek a pénzügy és közgazda- sági, valamint a munkásügyi miniszterek nehézségei.

Emberfeletti nehézségek előtt

Gessler hadügyminiszterre vár egy állandóan szőnyegen tartott feladat, a hadsereg demokritai- zálása. E kérdés is nehéz. Köztársasági tiszteteket kell nevelni, őszinte pacifista szellemben. Nehéz helyzet egy hadügyminiszternek! A közoktatásügyi miniszterre is a problémák egész tömege vár. Né- metországban az egyetemi és középiskolai oktatás reformja várható rövidesen. Az új miniszternek bő- ven kijut e munkából.

Stresemann exponált állása pedig tovább is exponált marad. A német külpolitikát csinálni nem tulságosan könnyű feladat. A külfölddel állandóan harcban állni, engedményekért és közben állandóan a belföld jobboldali ell-nzéke ellen is védekezni, emberfeletti munka. Az új Luther-kormány ezen- kívül résztvesz a nemzetközi gazdasági konferencia előkészítésében, kiválogatja delegálandó képviselőit, kidolgozza a problémakomplexum Németországot érdeklő részét.

Emberfeletti munka vár tehát az új kormányra és annak összetétele, sajnos egyáltalán nem ga- rantálja azt, hogy e munkát el is tudja végezni. Nem az egyének kvalitásain fordul meg ez a kér- dés, de az általános politikai helyzet valószínű- lenné teszi, hogy a kormány a maga tisztán kö- zéppártokra bázizott összetételével a helyzeten uralkodni tud.

Éppen e sorok írása közben jut tudomásomra, hogy a bajor néppárt mér's nehézségeket gördít a kabinet útja elé és a már meglévő kormánypro- gramot bajor szempontból élesen kritizálja. Így meglehet, hogy a Luther által alkotott kormány már nem is mutatkozik be e formájában a parla- mentnek. Havas Imre

Bemutatkozott az új Luther-kabinet

(Berlin, január 27. Az Uj Kelet tudósítójá- tól.) Luther kancellár bemutatkozása végig za- jos jelenetek között történt. Beszéde elején azt kiáltották feléje, hogy ez a tizenharmadik ka- binet az összeomlás óta és ez rossz előjel. — Nem babonás a kancellár ur? — kérdezték. Ezután Scholtzenek azt a javaslatát tárgyalták a birodalmi ülésen, amely kimondja, hogy a né- met nemzetiék javaslatát, mely ellenzi Német- országnak a Népszövegséghez való csatlakozását, a kormány programjáról való vita után vegyék tárgyalás alá. A német néppárti képviselők a javaslat ellen, a fajvédők, a nemzetiék, a szo- cialdemokraták és a kommunisták a fenti ja- vaslat ellen állást foglaltak, úgy, hogy a kor- mánypártok kisebbségben maradtak. A „Vos- sische Zeitung“ szerint a szocialdemokraták kívánságával valamennyi ellenzéki párt támo- gatja a bizalmatlansági indítványt és még ezen

estben is a gazdasági párt támogatásával cse- kély többséget kaphatnak.

Berlini jelentés szerint Luther kancellár kormánynyilatkozatot olvasott fel a parlament mai ülésén, hogy a kormány legfontosabb fel- adata Németországnak a népszövegségben való képviseltetése. A kormány az az intenciója, hogy Németország a Rajnamenti vidék meg- szálló csapatait azon mennyiségre szállítsa le, mint a háboru előtt ezen területen állomásozó csapatok száma volt. Ezen ügyben tárgyalások folynak az érdekelt idegen kormányokkal és remélhetőleg eredménnyel is fognak végződni. A belpolitikában a választótörvény megszava- zása, a volt uralkodóházakkal szemben fel- merült vagyoni elszámolásoknak törvény útján való rendezése, az általános takarékoság és a hitelélet megjavítása az irányelvek.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidó napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utánneműsítést csak a levél-
megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

5686. Söbát 13.
1926. január 28.

— **Mária királyné tavasszal külföldre utazik.** Bukarestből jelentik: A királyné tavasszal Párisba és onnan Londonba utazik, ahol a görög exanyakirályné vendége lesz.

— **Zsidó parasztszék konferenciája.** A lengyelországi zsidó parasztszék első konferenciáját január 21-én nyitották meg Varsóban. A konferencián dr. Sommerstein képviselő ismertette a lengyelországi zsidók mezőgazdasági tevékenységét. A zsidó lakosság 13 százaléka foglalkozik mezőgazdasággal, számszerint 93 ezer. Ezeket a zsidó egzisztenciákat azonban az ország agrárörvényei tönkretétellel fenyegetik. A készülő agrárreform ugyanis mellőzni kívánja a zsidókat a földek kiosztásánál, úgyhogy még azok is, akik aránylag jóhelyzetben voltak, le fognak süllyedni jobbágyi sorba. Javaslatot terjesztett be, amely szerint felhívják a zsidó parlamenti képviselőket, hogy az agrárreform tárgyalása alkalmával hassanak oda, hogy a törvény a zsidó mezőmunkásokat éppolyan védelemben részesítse, mint a nemzsidókat. Bogdarioszki, a chaluc központi bizottságának tagja, a zsidó mezőgazdasági munkások szakmai kiképzéséről beszélt, míg dr. Sielberfarb a zsidó mezőgazdaság mai állásáról. Rámutatott a Joint által elkészített statisztika adataira, amely szerint Lengyelország keleti részei 23.932 zsidó foglalkozik mezőgazdasággal, de ezeknek csak 35 százaléka rendelkezik saját birtokkal. A zsidó parasztszék mai helyzete válságos és feltétlenül szükség van egy olyan hitelakcióra, amely ezeket az egzisztenciákat talpraállíthatja. A konferencia központi bizottságot választott, amelyben helyet foglalnak dr. Sommerstein képviselő, Körner ezernátor és több agronómus. A konferencia üdvözlő táviratot küldött a palesztinai zsidó parasztszéknek, továbbá Argentína, Kanada és más országok zsidó telepeseinek. Együttal köszöntötte a Lengyelországban élő más nemzetiségű parasztszékot.

— **A giurgiui törvényszék bűnösnek mondotta ki Liiceanu aradi rendőrkapitányt.** Annak idején megemlékeztek a lapok M. Liiceanu aradi rendőrkapitány esetéről, aki sikkasztás és hatalommal való visszaélés vádjával terhelt állott a bíróság elé. Az aradi törvényszék azonban nem találta beigazoltnak a vádak és felmentette Liiceanút. Az aradi törvényszék végzését hivatalból megfélebbezték és a belügyminiszter az ügy felülvizsgálatával a giurgiui törvényszéket a bűntény újrafelvételeire utasította és egyben Liiceanút állásától felfüggesztette. Az ügy érdekességéhez tartozik, hogy a megtévedt rendőrkapitány az aradi törvényszék első végzésének birtokában annak idején egymillió lejes kártérítési pert indított egy aradi lap ellen, amely a visszaéléseket közölte. A belügyminiszter új határozatával ez a per természetesen tárgytalanná vált.

— **Szakadás a bázeli hitközségben a rabbiválasztás miatt.** Bázeltől jelentik: Január 17-én végérvényesen megválasztották dr. Artur Weilt, a bázeli zsidó hitközség főrabbi-jává. A megválasztott rabbi, akit a haladók jelöltek, negyvenhat éves, elzászi származású tudós. Képesítését a Hildesheimer-féle berlini rabbi-iskolában szerezte. Mint egyiptológusnak a tudományos világban jó neve van, és a strassburgi egyetemen a héber nyelvek előadója. A választás rendkívül élénk és zajos volt. Az első választásnál ugyanis dr. Weil nem került

A dési körzeti konferencia programja

(Cluj-Kolozsvár, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint már közöltük, a marosvásárhelyi cionista konferencia határozata értelmében az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi vezetősége a kolozsvári körzeti konferenciáját 1926 február 7-ére hívta egybe Désre. A konferencia programja a következő:

1. Hivatalos üdvözlés, tartja dr. Harsányi Jenő, a dési csoport ügyvezető elnöke.
2. A körzeti konferencia vezetőségének megválasztása.
3. Elnöki expozé, tartja dr. Fischer József, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke.
4. Titkári jelentés, tartja Weinberger Nándor főtitkár.
5. Hebraizálás és kulturmunka: dr. Hamburg József.
6. Keren Hajjeszód referátum: dr. Szőnyi Géza.
7. Keren Kajemet referátum: dr. Krémer Ármín.
8. A chaluc probléma: dr. Weisz Fülöp.
9. Hozzászólások, indítványok.
10. A körzeti vezetőség megválasztása.

A konferencia a dési színház épületében be abszolút többséggel, száznolcvankét szavazatot kapott, az ortodox dr. Jerome Lévi százhuszonkettőt, dr. Freyer pedig nyolcvankilencet. Pótválasztásra tehát az ortodox és haladó rabbi között került és ebből dr. Weil hetvenegy szavazattal került ki győztesen. A bázeli hitközség ortodox érzelű tagjai gyűlést tartottak és kimondták, hogy el fognak válni az anyahitközségtől és külön hitközséget alakítanak, amelynek rabbijává a kibukott dr. Jerome Lévit választják meg.

— **Mégis vizsgára engedik a kisebbségi tanítókat.** Bukarestből jelentik: Anghalescu közoktatásügyi miniszter körrendeletet küldött szíjjel, amely szerint mindazok a tanítók, akik 1925-ben nem tettek románnyelvű vizsgát, záros időn belül a románnyelvűből, földrajzból, alkotmánytanból és a román történelemből vizsgát tehetnek.

— **A székelyudvarhelyi csoport kulturális estélye.** Tadósitónk jelenti: A székelyudvarhelyi helyi csoport újjászervezése után január 24-én tartotta első kulturális estélyét az Aviva és Barisszia közreműködésével. A műsor a következő volt: A „Ze hajjom” című héber dalt énekelte az ifjusági énekhar. Dr. Kálmán József elnök megnyitójában ismertette a helyi csoport kulturális programját, majd Nordauról emlékezett meg halálának harmadik évfordulójára. Apfelbaum Erna Gordon: „Üdvöske hugom” című költeményét szavalta el. Guttman Zsigmond Nordau életét ismertette. David Margit Nordau egyik meséjét adta elő. Fink Mózes elszavalta Berthold Feivel: „Beruria” című költeményét. Kun Adalbert tanár az amerikai cionista mozgalomról beszélt. A jólsikerült kulturális előadás a Hatikva hangjaival ért véget.

— **Ujabb vasuti szerencsétlenség az arad-nagyvárad vonalon.** Nagyváradról jelentik: Ma délelőtt újabb vasuti szerencsétlenség hirtelen történt a városban. A hir szerint az aradi gyorsmotort Cséfa és Less állomások között tengelytörés érte. Nagyváradról azonnal segélyvonat indult ki Cséfára, ahol azonban megállapították, hogy szerencsére sebesülés nem történt, a tengelytörés mindössze a vasuti pályát rongálta meg. Ennek következtében a vonatok Arad és Nagyvárad között nagy késéssel közlekednek.

— **Az Árvagondozó irodalmi és művészeti pályázata.** Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó, hogy vidéki csoportjait megfelelő műsorrall láthassa el árvastélyek rendezése céljából, valamint az árvagondozás eszméjének propagálása érdekében pályázatot ír ki a következőkre: 1. Előadásra alkalmas egyfelvonásos szindarab, amelynek témája az árvagypropagálás szolgálhatja. 2. Monológ, dialóg, hasonló természetű tartalommal. 3. Versek. 4. Levelezőlap formájában terjeszthető rajzok, amelyek motivumai az árvagondozás eszméjének propagálására alkalmasak. 5. Árva-bélyeg sorozat. Pályadíjak: 1. Egyfelvonásos: 3000 lej. 2. Monológ, dialóg: 1000 lej. 3. Vers: 500 lej. 4. Levelezőlap rajz: 1500 lej. 5. Bélyeg rajz, darabonként: 300 lej. A jelítség pályázatokat zárt borítékban 1926 február 28-ig az Árvagondozó központi irodájához (Cluj, Strada Paris 36) kell beküldeni. A pályá-

lesz és pontosan délelőtt fél 11 órakor kezdődik. Vasárnap a vonatok érkezése alkalmával a delegátusokat a rendezőbizottság tagjai fogják várni és a konferenciára szóló igazolójeggyel ellátni.

A körzeti konferencián Tordaanyos, Kolozs, Szolnokdoba-, Besztercenaszód- és Szilágyvármegyéék delegátusai, pótdelégátusai és minden esetben a helyi csoportok vezetői vesznek részt. A Szövetség felkéri a csoportokat, hogy a konferencián résztvevő kiküldöttek nevét és számát idejében jelezzék egy kolozsvári központnak, mint dr. Harsányi Jenőnek, a rendezőbizottság elnökének Désre, hogy az esetleges elszállásról és a delegátusok ellátásáról gondoskodás történhessen.

A körzeti konferenciával egyidejűleg az Aviva és Barisszia szervezetei is megtartják körzeti konferenciáikat.

Tájékoztató felhívjuk a delegátusok figyelmét arra, hogy a konferencia estélyén az Aviva az Árvagondozóbizottsággal együtt a vármegyeház nagytermében műsoros-estélyt rendez, amelyre a delegátusokat és a vendégeket ez uton hívja meg.

dijakat öttágu zsűri fogja odaítélni. Az Árvagondozó fentartja magának azt a jogot, hogy pályadíjat nem nyert műveket is felhasználhasson megállapodás szerint.

— **Megújítják a román-lengyel katonai konvenciót.** Bukarestből jelentik: Lengyelország és Románia között tárgyalások folynak a katonai konvenció megújítására, illetve meghosszabbítására. Ebben a kérdésben a lengyel kormány a Balkán államokban levő meghatalmazott minisztereit Bukarestbe hívta.

— **Eljegyzés.** Fejér Sárkát Brassából eljegyezte Weisz Miklós, a Magyar Általános Hitelbank fiókjának tisztviselője. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Egy Palesztinába vándorló csapat tragédiája.** Jeruzsálemből jelentik: Az elmúlt héten a bagdadi ut felől négy zsidó vándor érkezett. Elmondották, hogy egy nagy zsidó csoport indult el Oroszországból még körülbelül egy évvel ezelőtt. Ötszázan lehettek, akik tervbe vették, hogy Perzsián át eljutnak Palesztinába, hogy itt mint egyszerű munkások résztvegyenek az újépítésben és családjukkal együtt letelepedhessenek. Egy darab néprándorlás volt: látni ezeket az embereket, amint apró gyermekeket és ágyneműket, holmijaikat szekerekbe rakva, vándoroltak végig hatalmas országrészekben. Csupa egykor jómódú kereskedőkből állott a kivándorló csapat, akik azonban az új orosz társadalmi rendben semmiképpen sem tudtak elhelyezkedni. Az állam elkezdte a vándorokat, azonban nem gondoskodott számukra munkaalakalmokról. Egy elszánt elhatározással összeszedték holmijaikat és utak indultak. Az orosz határon azonban a szovjethatóságok többeket letartóztattak és Szibériába deportáltak. Aki megmenekülhetett, körülbelül százötvenen, tovább folytatta útját Perzsiá felé. A nagy ut sok viszontagsággal azonban felenészette a szerencsétlenek erejét és sokan az uton elpusztultak. A négy Palesztinába érkezett oroszországi zsidót az ottani hatóságok védelmükbe vették. Gondoskodni fognak számukra munkáról és azokról is, akik ebből a szerencsétlen vándorcsapatból még eljutnak Palesztinába.

— **Hirtelen halál.** Gál Simon, aki Str. Ardeleana 12. sz. a. lakott, tegnap délután a Hintzpatika előtt hirtelen összeesett és az azonnal helyszínre hívott mentők érkezése előtt, meghalt. A hullaházba szállították.

Nagy harisnyavásár

milyen leszállított árrakkal

Kötött harisnya, minden színben..... Lei 25
Flóhr harisnya, minden színben..... Lei 58
Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
Cérna muszlin, minden színben..... Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 125

BLATI -- Főtér 13. szám

Divatkeletünkben és kötöttárunkban óriási választék.

Breuer Uri divat és kalapkülönlegességek üzlete, férfi és női keztyük nagy választékban. **Cluj, Piata Unirei 8.**

— **Ujabb temen.** Bukarestből jelentik: A lautrop klinikánál a zsidó ellenálltak, ve a rendőrség kö

— **Slezák** Bécsből jelentik: opera disztigált operában aratta ellenére is meg

— **A Pale** az önállóan doll szíveskedjenek lai. (Cinij, Stra ten nyomástkos hogy vizumot o előtt kaphatnak legutóbbi trans sen elin lult.

— **Öngy** főkönyvelője a Franco Rom tegnapi délután veséiből megáll eszermi bánat leány, akit szer nem tudott áru nyeinek életet

— **Sulyos** vár tejjelátás eszedem fenyeg

gazdálkál a haj kiküldöttei és e olyan ténben ut hozzák be Kol külön adó van ben természetese

adónem és egyo nem szállítanak az ujabb adót r s az tehéntartó

talkozott hajlan lyet egy összegy adónak semmi t hívjuk a megye indi son vizsgál érdekes kulissza

— **Károly** váratlanul su restből jelentik: közöl, amely szer ban megbeteged volt trónörökös vulás. A „Lüpt és Elena herceg Milánóba utazna

— **Öngyill** Párisból jelentik: diadalkapuról te egy fiatalember, velet találak, a nátaban lett öng nek ezt a módje tenni a világból — hogy nemese ber is lehet dia

— **Miért r** gármester? Herbay Ágoston dus működés ut tében lemondott szigurancafőkö

egyidejűleg jött mely szerint a halma községet között érdekes tási törvény ug városokban lehet lyekhez egy köz község, amely György prefektu tiltakozzék, mert az eddigi kiskö illeteket ke l csak azért kerül választások ideje felülben működhe ságtalan a rende hogy sem Szántó

gramja

örakor kezdődik, alkalmával a delegáltak fogják az igazolójeggyel

daaranyos, Kozszenaszód- és Szidótelegátusai és vezetői vesznek a csoportokat, kiküldötték nekik egy a kolozsársányi Jenőnek, Dérsre, hogy az delegátusok ellátására egyidejűleg az is megtartják

delegátusok figyelmeztetésén az Aviva gyűjt a vármegyei-estélyt rendez, a vendégeket ez-

ni. Az Árvagondozó hogy pályadíjat bálhasson megáll-

— Lengyel katonák: Lengyel-nyalások folynak a illetve meghozza a lengyel kor-ó meghatalmazott

ikát Brassából el- ar Általános Hítel-nden külön értesítés

vándorló csapat: Az elmúlt zsidó vándor érke- nagy zsidó csoport még körülbelül egy, akik tervbe vet- Palesztinába, hogy utvegyenek az új- letelepedsessenek. látni ezeket az em- et és ágyneműiket, vándoroltak végig egykor jóméru ke- csapat, akik azon- ndben semmiképen állam elkezdte va- oskodott számukra elhatározással össze- indultak. Az orosz ságok többeket le- ortáltak. Aki meg- venen, tovább foly- ut sok viszontag- a szerencsétlenek lltak. A négy Pa- zsidót az ottani Gondoskodni fognak is, akik ebből a még eljutnak Pa-

imon, aki Str. Ar- p délután a Hintz- es az azonnal hely- előtt, meghalt. A

vadásár árrakkal en..... Lei 25 n..... Lei 53 ..... Lei 69 ..... Lei 98 színben, Lei 125 13. szám óriási választék. ei 8.

— **Ujabb verekedés a bukaresti egyetemén.** Bukarestből jelentik: Ma délelőtt a Filantropián újabb antiszemita-zavargások voltak. A zsidó diákokat kikérgették és mivel azok ellenálltak, verekedés támadt közöttük, amelynek a rendőrség közbelépése vetett véget.

— **Slezák Leó a bécsi opera dísztagja.** Bécsből jelentik: Slezák Leó operanékest a bécsi opera dísztagjává választotta. Slezák Leó a bécsi operában aratta első babérait és előrehaladott kora ellenére is megtartotta hangja fényét és erejét.

— **A Palesztinahivatal hírei.** 1. Felkérjük az önállóan dolgozó zsidó gazdákat, hogy címüket szíveskedjenek sürgősen közölni a Palesztinahivatalnál (Cluj, Strada Baron L. Pop. 10) 2. Ismétlen nyomonkövetésen figyelmeztetjük a kivándorlókat, hogy vizumot csak három nappal a vonatindulás előtt kaphatnak, később semmi esetre sem. 3. A legutóbbi transzport, jól fűtött kocsiban szerencsésen elment.

— **Öngyilkos lett a Franco Romana főkönyvelője.** Bukarestből jelentik: Goga Voicu, a Franco Romana bukaresti bank főkönyvelője, tegnap délután revolverrel szívenlőtte magát. Levéséből megállapították, hogy öngyilkosságának oka szerelmi bánat volt. Nőstül szeretett volna, de a lány, akit szeretett rendkívül nagyigényű volt és nem tudott anyai pénzre szert tenni, hogy igényeinek eleget tegyen.

— **Sulyos veszedelem fenyegeti Kolozsvár tejjelátadását.** Kolozsvár tejjelátadását sulyos veszedelem fenyegeti. A környékbeli falvak tehenészetes gazdáival a napokban megjelentek az előjáróságok kiküldöttjei és értesítették a gazdákat, hogy minden olyan tehen után, amelynek tejét a gazdák eladására hozzák be Kolozsvárra, február 1-től évi ezer lej külön adó van kivetve. Az érdekelt gazdák körében természetesen nagy konsternációt keltett az új adó és egyöntetűen elhatározták, hogy inkább nem szállítanak be tejet Kolozsvárra, sem mint ezt az újabb adót megfizessék. Így Györgyfalván két száz tehenészetes gazda közül, mindössze tízenhet mutatkozott hajlandónak az új adó megfizetésére, amely egy összegben rótták ki a gazdákra. Az új adónak semmi törvényes alapja sincsen és azért felháborítják a megyei prefektus figyelmét és kérik, hogy vizsgáljon meg az ügyben, amelynek bizonyára érdekes kuliszátitkái vannak.

— **Károly volt trónörökös Milánóban vértanúul sulyosan megbetegedett.** Bukarestből jelentik: Az „Universul“ milánói táviratot közli, amely szerint Károly volt trónörökös sulyosan megbetegedett. Milánóból jelentik, hogy Károly volt trónörökös állapotában még nem állott be javulás. A „Lupa“ értesülése szerint Mária királyné és Elena hercegnő. Károly felesége a napokban Milánóba utaznak Károly megátogatására.

— **Öngyilkosság a parisi diadalkapuról.** Párisból jelentik: A Boulevard Saint Denis-en levő diadalkapuról tegnap délelőtt a földre vetette magát egy fiatalember, aki szörnyethalt. Zsebében egy levél találtak amelyben az írta, hogy szerelmi bánatban lett öngyilkos és azért választotta a halált ezt a módját, mert nem akart észrevétel nélkül eljutni a világból. „Tudja meg Franciaország — írja — hogy nemcsak a harcmezőn, hanem Páris szívében is lehet diadalmasan meghalni.“

— **Miért mondott le Herbay dévai polgármester?** Tudósítónk jelenti: Megirtuk, hogy Herbay Ágoston dévai polgármester ótvi érdem- díj működés után egy varatlan rendelet következtében lemondott és helyébe Oprea Mircea eddigi szigetszentmiklósi polgármestert nevezték ki. Ezzel a rendelettel egyidejűleg jött meg a beügyminisztérium leirata, mely szerint a Dévától ötkilométerre levő Szántóhalma községet Dévához csatolták. A két rendelet közötti érdekes összefüggés van. Az új közigazgatási törvény ugyanis előírja, hogy csak azokban a városokban lehet községi tanácsot létesíteni, melyekhez egy községet hozzácsatoltak. Szántóhalma község, amely küldöttségileg járt dr. Dublesán György prefektusnál, hogy a hozzácsatolás ellen tiltakozzék, mert a község lakóinak azonkívül, hogy az eddigi községi adók helyett a magas városi illetékeket kell fizetni, semmiféle hasznuk nincs, csak azért került Déva városához, hogy a községi választások ideje alatt a liberálisok céljaiknak megfelelően működhesse. Azt, hogy mennyire igazságtalan a rendelet, azt az a körülmény is igazolja, hogy sem Szántóhalma község, sem Déva város

tan'csa a rendelet megérkezéseig abszolúte nem tudott a hozzácsatolásról, holott a törvény ilyen esetekben követeli a két helység kölcsönös megegyezését. Megjegyzendő, hogy a törvény szerint 1925. december 31-étől semmiféle Comissia In erimara (közsegtanács) nem alakulhat az új választásokig, a miniszter fenti rendelete pedig január 5-én kelt. Herbay polgármester esete, aki harmincöt éves közeletű multával álls nélkül maradt, mert további sorsáról intézkedés nem történt, az egész megyében nagy feltűnést keltett.

— **Hólabda teadélután.** Vasárnap, e hó 31-ikén délután öt órakor tartják meg a Központi szálló nagytermében a zsidó nők táncos egybekötött teadélutánját Molnár Jenőné elnöklétével. A háziasszonyi teendőket állítják meg: dr. Kertész Jenőné, Szabó Jenőné, Szenes Károlyné, dr. Szőnyi Géza és Willner Mórné urnők. Az első felolvasó H. Becski Irén irónő lesz, aki legnagyobb termékei közül fog felolvasni. Hermann Katica zongoraművész játéka az öt éves Grünfeld Inci táncos követei, amiből a zenekíséretet egy másik gyermekművész, Farkas Nusi szolgáltatja. A teadélutánra nem adnak ki meghívókat, hanem ezután közlik, hogy a rendezőség minden érdeklődőt szívesen lát a teadélutánon.

— **Tolvaj, akit az eljegyzésén tartóztatnak le.** Dévai tudósítónk jelenti: A dévai Damianoff-cégnél nagy lopásnak jöttek a nyomára. A tettesek a Damianoff-cég kiskoru alkalmazottai, akik már hosszú időn át lopkodták a talpat a békéscsaba cég raktárából. Érdekes, hogy a lopást most is csak a véletlen derítette ki. Salamon Adolf, a szomszédos kereskedő, a Damianoff-épület mellett folyó Csernában egy 5 és fél kilogramos talpessőt talált és elvitte a Damianoff-céghez, ahol természetesen rögtön megismerték, hogy a cég raktárából került ki. Kubinyi cégvezető azonnal leírta a talpat és megállapította, hogy mintegy 60 ezer lej értékű talp hiányzik. A gyanta a kiskoru alkalmazottakra esett, akik beismerték, hogy több ízben lopták meg a céget és az így megszerzett talpakat dévai cipészeknek adták el. A rendőrség kihallgatta a tetteseket és az megállapította, hogy a lopások értelmi szerzője Todor Avram, aki már nincs a cég szolgálatában. Érdekes, hogy a rendőrség éppen eljegyzése alkalmával tartóztatta le Marosillyén.

— **Készül a nagy olasz encyklopedia.** Rómából jelentik: Gentile professzor, volt közoktatási miniszter vezetése alatt adják ki a nagy olasz encyklopediát, amely a hasonló irányú angol encyklopediával vetekedhetik. A lexikon munkatársai kizárólag az olasz tudomány és művészet legkiválóbbjai, közöttük több zsidó tudós. A jogtudományi részt, valamint a matematikait zsidók szerkesztik. Bovfanti európai relációba is kiváló jogtudós és dr. Enriques, a római egyetem matematikusa kimagasló részt vesznek a szerkesztésben. Enriques dr. Albert Einsteinnek volt a mestere.

— **Panaszos levél a sáros kolozsvári utcákról és az életveszélyes Malomárokrol.** A mai postával „Egy dési előfizető“ aláírással kaptuk a következő panaszos levelet: Gyakran megfordulok Kolozsváron és gyönyörködöm a város nagyarányú kulturális és gazdasági fejlődésében. De valahányszor a Malom-utcában, vagy a Timár-utcában akad dolgom, minden illuzióm szétfoszlik, mert sehogysem találhatom összeférhetőnek a mai kulturfogalmakkal azt, hogy egy ilyen fejlett szervezettel bíró város szívében egy meglehetősen mély és sebesfolyású víz minden korlát nélkül legyen, holott ezekben az utcákban emberek, sőt gyermekek is laknak. Csodás véletlen, hogy a rossz világítási viszonyok mellett még nem történt szerencsétlenség. És ez a borzasztó sártenger, amely a Főtéren és a legelőkelőbb utcákon hömpölyög. Ugyalászik, a községi választások küszöbén erre nem ér rá gondolni senkisé.

— **Halálozás.** Fischmann, a mezőtelegdi hitközség rabbija, a néhai kolozsvári rabbi fia és veje a hirneves berettyóújfalusi caddiknak, hatvanéves korában hirtelen elhalálozott. Temetése csütörtökön délután lesz. Erre az alkalomra Kolozsvárról Glasner Akiba főrabbi elutazott Mezőtelegre. — Az elmúlt héten meghalt Friedmann szobránci rabbit, a szobránci és környékbeli zsidóság nagy részvéte mellett temették.

— **Óriási tűz Lodzban.** Berlinből jelentik: Ideérkezett hírek szerint Lodzban a Lewinsohn-féle híres textilgyárban tűz ütött ki, amely elhamvasztotta a gyárat és a hozzá tartozó munkásépületeket. Hatvan zsidó család hajléktalanná lett. Egy névtelen feljelentés alapján a rendőrség letartóztatta Lewinsohn és Wojdislewszki gyárosokat, az Aguda előkelő tagjait, továbbá Abraham Spielmann és Eszter Petacsik munkásokat. Minthogy kiderült az elfogottak ártatlansága, a rendőrség szabadlábra helyezte őket.

— **A Hakkinor vezetősége az eddigi jelentkezettek közül Adler Ernő, Adler Zsigmond, Berkovics Aladár, Boskovics Sándor, Braustein Károly, Cardovski Márkusz, Friedmann Ignácz, Gidály Kálmán, Izrael Henrik, Katz László, Kövári József, Marton Miklós, Meyer Jenő, Mózes László, Wald Hermann és Wertheimer Tibor urakat vette fel az újjászervezett szimfonikus zenekar tagjai közé. Az elnöki tisztséget Adler Ernő vállalta és alkarnagy Boskovics Sándor lett. A Hazzamir énekkar csütörtök este 8 órakor a Tarbuth tanári termében tartandó próbáján dr. Bródy karnagy úrnál új jelentkezőket elfogadnak. Zenekari összejárat ugyanott 9 órakor lesz.**

— **Tisztújítás az orsovai zsidó hitközségben.** Orsováról jelentik: Január 17-én tartotta tisztújító közgyűlését az orsovai izr. hitközség. Az új tisztikar a következő: Hell József elnök, Scheinberger Hugó alelnök, Reicher Márkus titkár, Korach Mór pénztárnok. Templomgondnokok: Teichner Ferenc, Schárf Ákos. Chevrah-előjárók: Eckstein Emil, Kugler Richard. Választmányi tagok: Vas Andor, Weisskopf Jakab, Stern Gyula, Fischer Miksa, Klein Jakab, Herz Sándor.

— **Blaha Lujza emlékünnepe.** Kedden este szokatlan nagy részvét mellett, zsúfolt ház előtt hódolt a kolozsvári Magyar Színház Blaha Lujza emlékének. Az ünnep Janovics Jenő dr. igazgató nemesveretű, klasszikus tónusú beszéddel kezdődött. A nagy tetszéssel fogadott nekrológ után Körösi Dudas és Puskás Béla primárok bandáikkal magyar nótákat játszottak kísérettel Hegyi Lili és László Andor énekéhez. Ezután a Falu rossza egy jelenetét játszották szentgyörgyivel, ezután a Boccaccio, majd a Cigány és végül a Nanyama egy-egy jelenete ment. A közönség tüntető tapsal honorálta az előadó művészeket, különösen Karácsonyi Pi, Réthely Lajos, Laczkó Aranka, Iszák Miklós és Leóvegy Leó játéka. Az emlékünnepe szombat délután ifjúsági előadás keretében megismétlik.

KELIOS Főtér 7 szám

Zongorák gyári lerakata, gyári árban részlete is. Sternberg, — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

KÖZGAZDASÁG

Mit tartalmaz a gabona osztályozásáról szóló törvényjavaslat

Rövidesen parlament elé kerül a standardizálás terve

(Cluj-Kolozsvár, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Azok között a gazdasági vonatkozású törvényjavaslatok között, amelyek az egyes minisztériumoknál parlamenti beterjesztésre várnak, egyike a legfontosabbnak és Románia gazdasági életét egészen közelről érintő törvényjavaslat az, amely a gabona egységes osztályozásáról szól. Ez a törvényjavaslat lényegesen igen szociális intézkedéseket tartalmaz, a valóságban azonban csupán arra való, hogy a gabonakereskedelmet és a gabonakiviteit a liberális tökéletességébe hajtsa.

Egyik legfontosabb rendelkezése a törvényjavaslatnak az a része, amely arról intézkedik, hogy a búzát külföldre kivinni addig nem lehet, amíg az erre illetékes hatóságok meg nem állapítják, hogy a felállítandó gabonaminősítési osztályok közül melyikbe tartozik. Ugyanilyen osztályozás alá kerül a buza akkor is, ha a később létesítendő nyilvános közraktárakba kerül. Ez az osztályozás egyelőre csak a külföldi kivitelre szánt búzára vonatkozik, de 1926. július elsejétől kezdve a kereskedelmiügyi minisztérium elrendelheti az osztályozást a belső használatra forgalomba kerülő gabonaművekre is. Ez az intézkedés a törvényjavaslat szerint azt célozza, hogy a külföldre kerülő gabona jó nevet szerezzen.

Az illetéktörvény módosítása. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium kiküldött bizottsága az illetéktörvény módosítása ügyében tegnap ülést tartott, amelyen a 17, 18 és 19-ik szakaszokban lényegesebb módosításokat eszközölt.

Közgazdasági szabadegyetemet tervez a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnöksége előtt igen nagyfontosságú terv fekszik, amelyet a közeli napokban megtartandó igazgatóválasztmányi ülés elé fog terjeszteni. A terv egy kolozsvári közgazdasági és társadalomtudományi szabadegyetem létesítését célozza, az iparkamara égisze alatt. A kamara szabadegyeteme rendszeres tanfolyamokból állana, amelyeken a hallgatók a legkiválóbb tanároktól a szükséges ismeretek teljes anyagát elsajátíthatják. A terv szerint az egyetem állandó jellegű négyéves iskola volna. Mindegyik év két szemeszterből áll. Egy szemeszter két hónapig tart, napi két órával, este fél 9 és fél 11 között. Az iskolát hallgathatják kereskedők, iparosok, a gazdasági jellegű vállalatoknál alkalmazott tisztviselők és szabadfoglalkozásúak (ügyvédek, mérnökök, újságírók). Általános műveltségi és speciális ipari és kereskedelmi tantárgyai lesznek. A hallgatók szabadon választhatják meg a tantárgyakat, mindenki köteles azonban legalább heti négy órát hallgatni. A tanterv két főcsoportra oszlik: az egyik csoport a középeurópai kereskedelemben használatos nyelveket és az ezeken való levelezést öleli fel (román, magyar, német, francia, olasz, angol, cseh és orosz nyelv és levelezés.) Második csoport tantárgyai az általános kulturális, kereskedelmi és ipari tantárgyakból tevődik össze. A szabadegyetem igazgatója dr. Ghiulea N. kolozsvári egyetemi tanár volna, főtájkára pedig dr. Kádár Imre, aki Ghiuleával együtt készítette el a szabadegyetem tervezetét.

Deficittel zárult Franciaország múlt évi mérlege. Párisból jelentik: Lamoureux pénzügyi előadó jelentése tegnap került a nyilvánosság elé. A jelentés kimutatja, hogy Franciaország kiadásai a múlt évben 36 milliárd 265 millió frankot tettek ki. A deficit 4 milliárd 209 millió, mely összeget az új pénzforrásokból eredő 4 milliárd 209 millió bevétellel fedezték, miáltal 161 millió többletet tud a jelen-

Különösen fontos a törvényjavaslatnak az a része, amely a gabonaközraktárak felállításáról intézkedik. A javaslat szerint kommercializált közraktárak alakulnának, vagyis olyan magánrészvénytársaságok, amelyekben magánosokon kívül az állam, az egyes megyék, városok és mezőgazdasági kamarák is részt vennének. A közraktárak elfogadnának gabonaműveket beraktározásra, amiről zálogjegyet adnának a beraktározónak, amely zálogjegyek bárhol megterhelhetők volnának kölcsönfel. A közraktárak ezenkívül foglalkoznának gabonaművek bizományi alapon való eladásával. A közraktárakba elhelyezett gabonaműveket a beraktározásnál osztályozzák, úgy, hogy a beraktározó nem követelhetné vissza saját gabonáját, hanem meg kellene elégednie esetleg más által beraktározott, de ugyanolyan osztályozású gabonával.

Üdvös intézkedése a törvényjavaslatnak az a része, amely lehetővé teszi, hogy a Banca Nationala a beraktározott gabonakészletekre 75 százalékos erejéig kölcsönt folyósítson a gabona tulajdonosának.

A törvényjavaslatot, mint ismeretes, a minisztertanács már magáévá tette és mint hírlék, rövidesen a szenátus elé kerül.

tés felmutatni. Laucheur kijelentette, hogy a forgalmi adó bármely eltörlése vagy kisebbitése lehetetlen Franciaország mai pénzügyi helyzetében.

A konstancai vonalon három napig szünetel a teheráruforgalom. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága a mai naptól számított három napig a konstancai vonalon minden teheráruszállítást betiltott. Konstancába ezen idő alatt csupán exportra szánt romlandó áruk szállíthatók. A teheráruforgalom felfüggesztésére azért van szükség, mert a vasúti vonalak a nagy havazások következtében annyira tönkrementek, hogy azok megjavítása már nem tűrhet halasztást.

Új szállítási rendszer készül a CFR-nél. Bukarestből jelentik: Az üzletvezetőségek megszüntetésével kapcsolatosan a CFR vezérigazgatósága új rendszert dolgoz ki a vasúti küldemények feladására és továbbítására. Az új rendszert rövidesen életbe is léptetik.

Megkezdik Lengyelország elektrifikálását. Varsóból jelentik: A lengyel kormány még tavaly nagyarányú programot dolgozott ki Lengyelország elektrifikálására. A terv keresztülvitelére, amerikai érdekeltségű szindikátust létesítettek Varsóban, amely rövidesen megkezdte működését. Egyelőre speciális mérnökbizottságok utazzák be az ország területeit, hogy alkalmas helyeket állapítsanak meg a villamosművek felállítására.

Bécsi marhavásár. (Saborsky és Fiai cég jelentése.) A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt 2365 darab. Ebből volt romániai áru 814 darab. Az irányzat továbbra is lanyha, az árak 5 garassal olcsóbbodtak. Kötések: I. árunál 150-180, II-ánál 115-145.

TŐZSDE

Január 27-én

A leji Zárthelyben 225 00, Párisban 11 60, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac mára teljesen ellanyhult. A kínálat egyre jobban erősödik, a kereslet pedig tartózkodó. Minimális üzletforgalomnál az árfolyamok a következők:

Bécs 32 50-32 55, Prága 6 82-6 85, Budapest 305-308, Páris 8 58-8 63, Zürich 45 50-45 65, Newyork 229 00-229 75, London 1124 1126, Milánó 9 35-9 40.

Zürich Zárthely: Berlin 123 40, Amsterdam 208 25, Newyork 518 50, London 2521 00, Páris 1932 50, Milánó 2090 00, Prága 1535 50, Budapest 72 65, Belgrád 915 50, Bukarest 225 00, Varsó 73 50, Bécs 72 95.

Bukarest. Devizák: Páris 8 60, Berlin —, London 1125, Newyork 229 00, Milánó 9 35, Zürich 44 70, Bécs 32 50, Prága 6 80, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 850, német márká 54 00, leva 1 60, török líra 115, font sterling 1116, francia frank 8 65, svájci frank 43 50, olasz líra 9 30, drachma 2 83, dinár 895, dollár 229 00, lengyel forint 30 00, csehszilling 31 50, magyar korona 31 50, cseh korona 6 66, belga frank 10 20, holland forint —

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönyeim: Saborskysöhne Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Husküdemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthall

SELECT-mozgó

Csütörtök, január 28.

Pávakirálynő

Főszerepben a bájos Mäe Muray. A világ lelegegánsabb bájai láthatók a filmen. Modern toillettek!

URANIA-mozgó

Csütörtök, január 28.

Premier. Az óriás

SAMSON

legújabb filmje.

Paris királya Luciano Albertini

legnagyobb sikere.

Műsoron kívül a legújabb párisi divatrevü

APOLLO-mozgó

Csütörtök, január 28.

Amaikalozok

Szenzációs kalandorfilm, gyönyörű tengeralatti felvételekkel.

Rasol, Mirjam 'késnékülí borotváló por a legjobb, legkiadósabb és legolcsóbb. Egyedüli készítő **Spitz Sámuel** festékkeres. Carel-Mare Kérjen árajánlatot.

Az Orlov lesz a diadalemben jubileumi, m sutánban csaknem m gíz, jelél szett enuyir te sztr. A születeket te ujonnan álli jubileumi e nyujt azzal lapot és aut előadáson ré meglepetései előadáson N adást Pinter premier ezer lesznob. Annabál. vumaiból oss mutatja be bála a legna Izsó rendez fogja siteres Délutáni Luiza emlék ház, melyen előadás előtt lékbeszédet helyárákkal

40, Amsterdam
2521-00, Páris
1535-50, Budape
ukarest 225-00.

860, Berlin
229-00, Milánó
0, Prága 680.

850, német
lira 115, font
5, svájci frank
2-83, dinár
30 00, osztrák
50, cseh korona
print

Fial cég
Saborskyöshne
Saborsky József
Idemények címre
Grossmarkthall

ozgó
ár 28.
ynő
ae Muray.
árjai látha-
toilettek!

ozgó
ár 28.
z óriás
ON

nje.
álya
ertini
re.
a leg-
atrevü

ozgó
ár 28.
zok
gyönyörű
ekkel.

esk. Carel-Mare
rajánlatot.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Az Orlov 25-ik előadása. Csütörtökön este lesz a diadalmos sikertű Orlov c. operettnek első jubileuma, 25-ik előadása. Az Orlov gyors egymásutánban érte el a 25-ik előadást és eddig csaknem minden előadás tele nézőtérrel tapsolta végig, jelölve annak, hogy a közönségnek igen tetszett ennyire operett, mint amennyire az Orlov te szert. A 25-ik előadásra nagy jubileumi előkészületeket tesz a magyar színház. A III. felvonást ugyan állítja be és sok új maslepe est szerez a jubileumi előadás közönségének, de meglepetést nyújt azzal is, hogy a szereplőkről készült emléklapot és autogrammot ad emléklál a 25 és 26-ik előadásán résztvevőknek. A "szünetet" is kedves meglepetésekkel fogja kitölteni a színház. A 25-ik előadásán Nadját Lengyel Irén, a következő előadást Pintér Böske játssza, akiknek partnereik a premier szereplői: Neményi, László, Ihász, Leővey lesznek.

Annabál. Vincze Zsigmond Volkraun zeneműveiből összeállított új operettjét Szombaton este mutatja be a színház operettgyűjtője. Az Annabálra a legnagyobb ambícióval készülnek színészeink (első rendező) vezetésével, aki ezer öllel fogja sítérésé tenni az Annabált.

Délutáni előadások. Szombaton délután Blaha Lujza emlékeztére rendkívüli előadást tart a színház, melyen a Nagymama főszerepét kapja. Az előadás előtt Janovics Jenő dr. igazgató tart emlékbeszédet az ifjúságnak. Az előadást igen olcsó helyárakkal tartja meg a színház.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: Orlov (Jubiláris előadás 25-ödször, A 8-ik felvonás új beállításal, emléklapokkal. Lengyel Irén, Neményi, Ihász és Lászlóval. Mérsékelt emelt helyárakkal. Premierbérlet 38 sz. Sorozat 218)

Péntek: Orlov (Pintér, Neményi, László, Ihász Aladárval. A jubiléus előadás új beállításában. Mérsékelt emelt helyárakkal. Napibérlet 66 szám B. Sorozat 219)

Szombat d. u. 4-ór: Nagymama (Rendkívüli ifjúsági előadás, Blaha Lujza emlékeztére. Bevezető előadást tart Janovics Jenő. Igen olcsó helyárakkal. Sorozat 220)

Szombat este 8-ór: Annabál (Operettjudoóság, először. Premierbérlet 34 sz. Lengyel Irénnel, László és Ihászval. Sorozat 221)

Vasárnap d. u. fél 3-ór: Kék mazur (Karácsonyi illivel, Lászlóval. Leszállított helyárakkal. Sorozat 222)

Vasárnap d. u. fél 6-ór: A Czárnö (Poor Lilivel. Leszállított helyárakkal. Sorozat 223)

Vasárnap este háromnegyed 9-ór: Annabál (Operettjudoóság, 2 odszor. Bérletszűnet. Lengyel Irénnel, László Andorral, Ihászval. Sorozat: Irén 224)

Hétfő: Annabál (3-ödször. Napibérlet 67 sz. A. Sorozat 225)

Kedd: Annabál (4-ödször. Napibérlet: 68 szám B. Sorozat 226)

Szerda: Annabál (5-ödször. Bérletszűnetben. Sorozatszám 227)

Csütörtök: Annabál (6-ödször. Bérletszűnetben. Sorozatszám 228)

Hölgyeim!

Ta halmozott raktár miatt **rendkívül olcsúsítás!**

Dáftin kalapok ..... 150 lej
Féle divatformák ..... 175 lej
Bárony modellek ..... 250 lej

IDEAL kalapüzlet
Oluj, Calea Regelo Ferdinand 8.

KRIEGNER-féle

Reparator

készvény, csuz, hűlés ellen. Minden gyógyszer-tárban **kapható. Ára 60 lej.**

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor

cérna és fonalárúk importja

a G. B. C. védjegyű olasz cérna
romániai kizárólagos egyedárusítása

Sürgöncim: Drapeau **Arad, Str. Horia 1.** Telefon: 6-83.

Ha művészi kivitelű **fa, vas, vagy réz-butort és zongorát** akar vásárolni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** is tekintse meg

Székely & Rétý

Erdélyi Rézi Butorgyár R. T.
Állandó batorkiállítását. Valódi Bösendorfer, Singl, Wirth és Produktivgenossenschaft zongorák, továbbá rumirok és klusterneuburgi enyvezett lemezek nagy választékkal.

Ki akar

érettségizni!

Összevont magánvizsgát tenni! Teljes anyagi felelősséggel elkészít a **Galgóczi Tanintézet** Budapest, VI. I. Mária Terézia tér 8 sz. III. 22.

Erdély és Bánát részére rentabilis képviselő

elfogadunk. Komoly ajánlatokat „Garanciát **Is-adunk**” alatt a kladóba.

Eau de Cologne

Kapható minden szakkbavágó üzletben.

„DIANA” új illatszertzetben. C. u. 28

„Calea Regelo Ferdinand”
Megérkeztek a bires „La Garonne” ondulólésűk (drbja 120 lej) A legrövidebb hajban is automatikusan megálló és soha el nem veszíthető új „Baby-fésűk” (drbja 65 lej) és a „Chic” reif, amely a leghosszabb hajból is vágás nélkül rövid haját varázsol, drbja 100 lej. **Szenzációs divatjudoóságok.** Vidéki és nagybani rendelések „REDUCTOR” Cluj, Str. Regina Maria 32 címen esztözöltenek.

A héber nyelv gyors és könnyű elsajátítására legalkalmasabb a közismert és nagyszerűen bevált

Ráth-féle

שפת עמנו

héber-magyar nyelvkönyv, mely beszerezhető 140 lejért, +10 lej portóköltség, a Ráth-könyvek nagyromániai képviselőjénél, a

„SAFRUTH”

zsidó könyvkereskedésben

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér 39)

Könyvkereskedők és egyesületek kedvezményben részesülnek

Jó jövedelmet

nyerhetnek szorgalmas egyének varrógépek eladásával az egész országban. O adék 2000 lej feltétel. **„Singer” gépkereskedésben** — Sibiu Str. Ocsai 35.

Hittközségek.

Gabellajegyek Bilyai-nyomtat. Marosvásárhely

1 drb. fekvő szivattyu szijajtása, fo-
tel, duplán működő hengerrel, 280 mm átm. 450
mm, lökethossz, 1 szívó és 2 nyomó szélkázánal,
óránkénti teljesítmény 47,000 ltr és hozzá cca 100
fm. öntött vas csőhálózat 200 mm. belső átméret-
tel. Továbbá **gőzszivattyu** tüzescsendő és
álló és fekvő különféle épít-
kezési szivattyu teljesen jókarban, használható ál-
lapotban eladó.

Rosmann Testvérek, Tg.-Mureş
Telefon interurbán 249.

MARTIN PAL Jun.

Oluj, Piafa Mihali Viteazul 25.

כשר ועלכווארען פאבריק
ערינגע אללערליי ועלכווארען
ערינגע פאבריק פאר פאבריק פאר פאבריק
ערינגע פאבריק פאר פאבריק פאר פאבריק

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb nővényzslri, mert ez
tisza, egészséges és kiadós!

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi
16-éves felügyelete alatt készült, szigoruan
ortodox rituális előírás szerint.

Képviseil: **HARTIG & HIENZ Cluj**
Str. Juliu Maniu 8. Telefon 1-18.

Most jelentek meg!

Camille Marbo: Madeleine	200
Claude Anet (Egy orosz diáklány regénye	165
Szabolcska László: Gárdonyi Géza élete és költészete	120
Biró Lajos: Toinette	125
— (kötve)	180
France: A Föld élete	250
— (kötve)	300
Tagore: Gora	190
— (kötve)	260
Wassermann: Faber	150
— (kötve)	220
Wells: Tono Bungay	250
— (kötve)	320
Dános-Kovács: A szociális eszmék fej- lődése a modern szocializmusig....	250
Lengyel: Tamás érdeklődik	150

Kaphatók az

Uj Kelet könyvosztályában,
utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

